

Lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet / Utlåtanden, expertkommentarer och åsikter, EPOELY/2969/2023 YVA-ohjelma, Mantereen sähkönsiirto Tyrskyn merituulivoimapuistolle Elöverföring på fastlandet till den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky

Koosteesta on poistettu oheismateriaalit, linkit ja henkilötiedot/

I sammandraget har bifogat material, länkar och personuppgifter tagits bort

Lausunnot / Utlåtanden

Blomberg Stevdoring Ab (Kristiinankaupungin Karhusaaren satama)

1. Oy Blomberg Stevdoring Ab konstaterar att Fingrid inte anvisat anslutningspunkt för havsvindkraftsparken Tyrsky.
2. Alternativet SVE1 för Tyrskys havsvindkraftsparkprojekt innefattar byggandet av en jordkabel i Björnö hamnområde både över industritomter och i omedelbar närhet av nuvarande hamnområde.
3. Kabeldragningen i enlighet med SVE1 kommer att förhindra den framtida utbyggnaden av Björnö hamn, utvecklandet av stödfunktioner till hamnen samt avsevärt förhindra annan industriell verksamhet i hamnområdet. Björnö hamn har i en utredning beställd av Österbottens förbund konstaterats vara den hamn i Österbottens som är bäst lämpad som forskningshamn, bygghamn, hamn för drift och underhåll, hamn för avveckling och som skyddshamn gällande utvecklingen av havsvindkraft (rapport: Havsvindkraft och hamnar i Österbotten, 22.12.2023).
4. Björnö hamn planeras att utvecklas för att möta de ökade logistikbehoven och hantera ökad fartygstrafik kopplad även till de planerade investeringarna i Kristinestad och närregionen, förutom potentialen som finns i havsvindkraften.
5. Björnöhamn är en av Finlands bästa naturliga djuphamnar med synnerligen kort insegling och ett befintligt inseglingsdjup på 12m. Farledsdjupet kan med mycket små insatser fördjupas upp till seglationsdjupet genom de danska sunden, dvs. 15,3m. De varuvolymer som i dagens läge har framkommit i de olika planerna för investeringar i område kring Björnöhamn förutsätter en markant utvidgning av hamnens yta. Ofta har dylika utvidgningar genomförts genom markutfyllnader i det omkringliggande havsområdet.
6. För att kunna garantera en dylik utveckling bör inga havs- och jordkabeldragningar ske i eller i närheten av nuvarande farled, ej heller i havsområdet kring nuvarande hamnanläggningar, och inte heller på fastlandet i närheten av Björnöhamn.

Oy Blomberg Stevedoring Ab motsätter sig alternativ SVE1.

EPV Alueverkko Oy

Olemme tarkastaneet suunniteltujen 400 kV merituulivoimapuiston reittivaihtoehtojen sijoittumisen EPV Alueverkko Oy:n omistamiin 110 kV voimajohtoyhteyksiin sekä alueen tuulivoimaloihin ja suunnitteilla oleviin tuulivoima- ja voimajohtohankkeisiin. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on tarkasteltavana viisi eri 400 kV vaihtoehtoa ja yksi vaihtoehto SVE0 eli hanketta ei toteuteta:

- SVE1: noin 1,2 km maakaapeliosuus Kristiinankaupungissa
- SVE2: noin 24 km 400 kV välille Närpiö-Åbackin suunniteltu SA

- SVE3: noin 94 km 400 kV Närpiö-Tuovilan SA
- SVE4: noin 70 km 400 kV Korsnäs-Åbackin suunniteltu SA
- SVE5: noin 69 km 400 kV Korsnäs-Tuovilan SA

Voimajohtoyhteyksien sijoittuminen

Tarkastelu on tehty normin SFS-EN 50341-1 vaatimusten mukaisesti. Tarkastelun perusteella Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaisten ilmajohtojen sijoittaminen on mahdollista olemassa olevien EPV Alueverkko Oy:n voimajohtojen rinnalle ja niiden läheisyyteen seuraavia huomioita ja vaatimuksia noudattaen:

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkastelussa olevat voimajohtoyhteydet sijoittuvat kuudessa kohtaa EPV:n voimajohtojen läheisyyteen seuraavasti:

Ensimmäisessä kohteessa (kuva 1.) vaihtoehdot SVE2 ja SVE3 risteävät 6721A Kristinestad-Närpiö 110 kV voimajohdon kanssa pylvään 64Y kohdalla. Ylityksessä huomioitava minimiväli johtimeen (5,4 m). Vaihtoehtojen SVE2 ja SVE3 etäisyydet olemassa olevaan pylvääseen vain muutamia metrejä risteämäkohdassa. Etäisyyttä tulee tarkastella hankkeen jatkosuunnittelun edetessä ja reittivaihtoehdon tarkentuessa.

KARTTA / KARTA

Toisessa kohteessa (kuva 2.) vaihtoehdot SVE2 ja SVE4 risteävät 6721 Kristinestad-Närpiö 110 kV voimajohdon kanssa pylväsvälillä 49–50. Ylityksessä huomioitava minimiväli johtimeen (5,4 m). Pylväältä 50 etäisyys suunniteltujen 400 kV reittivaihtoehtojen SVE2 ja SVE4 keskelle noin 130 metriä ja pylväältä 49 etäisyys noin 120 metriä.

KARTTA / KARTA

Kolmannessa kohteessa (kuva 3.) vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 risteävät 6716 Brändskogen-Brännas 110 kV voimajohdon kanssa pylväsvälillä 131A-131. Ylityksessä huomioitava minimiväli johtimeen (5,4 m). Pylväältä 131A etäisyys suunniteltujen 400 kV reittivaihtoehtojen SVE3 ja SVE5 keskelle noin 70 metriä ja pylväältä 131 etäisyys noin 80 metriä. Vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 kulkevat Brändskogenin sähköaseman eteläpuolelta. Kummallakin vaihtoehdolla on etäisyyttä Brändskogenin sähköasemaan noin 150 m.

KARTTA / KARTA

Neljännessä kohteessa (kuva 4.) vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 kulkevat suunnitellun Rajavuori-Brändskogen 110 kV voimajohtoyhteyden rinnalla. Rinnalla kulkiessa huomioitava riittävä suojaetäisyys suunniteltujen vaihtoehtojen välillä (30 m). Rajavuori-Brändskogen 110 kV voimajohdolle on myönnetty lunastus- ja ennakkohaltuunottolupa (TEM/2022/48).

KARTTA / KARTA

Viidennessä kohteessa (kuva 5.) vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 risteävät suunnitellun Rajavuori-Brändskogen 110 kV voimajohtoyhteyden Högmossenissa. Ylityksessä huomioitava minimiväli johtimeen (5,4 m). Rajavuori-Brändskogen 110 kV voimajohdolle on myönnetty lunastus- ja ennakkohaltuunottolupa (TEM/2022/48).

KARTTA / KARTA

Kuudennessä kohteessa (kuvat 6. ja 7.) vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 risteävät 7027 Kuutamolahti-Tuovila 3 110 kV voimajohdon kanssa pylväsvälillä 64–65. Pylväältä 65 etäisyys suunniteltujen 400 kV reittivaihtoehtojen SVE3 ja SVE5 keskelle noin 23 metriä ja pylväältä 64 etäisyys noin 180 metriä (kuva 6. keltainen kohta). 7027 Kuutamolahti-Tuovila 3 110 kV voimajohto kulkee pylvään 65 jälkeen Fingrid Oyj:n yhteiskäyttörakenteeseen

19Y 2502 Kärppiö-Tuovila 400 kV voimajohdon kanssa Tuovilan sähköaseman läheisyyteen asti (kuva 7. musta nuoli).

KARTTOJA / KARTOR

Seitsemännessä kohteessa (kuva 8.) vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 risteävät 7026B Tuovila-Purola 110 kV sekä 7026 Tuovila-Kiilapalsta 110 kV voimajohtojen kanssa pylväsvälillä P4Y-P3 (7026) ja P3 (7026B). Ylityksessä huomioitava minimiväli johtimiin (5,4 m). Pylväältä 4Y etäisyys suunniteltujen 400 kV reittivaihtoehtojen SVE3 ja SVE5 keskelle noin 85 metriä ja pylväältä 3 (7026) etäisyys noin 140 metriä ja pylväältä 3 (7026B) etäisyys noin 150 metriä.

KARTTA / KARTA

Tuulivoimahankkeiden sijoittuminen

Rakennettaessa 400 kV suurjännitelinjoja tuulivoimapuistoalueella, on otettava huomioon useita rakentamisrajoituksia ja SFS-vaatimuksia. Tarkastelun perusteella Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaisten ilmajohtojen sijoittaminen on mahdollista olemassa olevien EPV Alueverkko Oy:n alueen tuulivoimaloiden läheisyyteen seuraavia huomioita ja vaatimuksia noudattaen:

400 kV suurjännitelinjan ja tuulivoimaturbiinin välinen turvaetäisyys voi vaihdella useiden tekijöiden perusteella, kuten maankäytön, sähköturvallisuuden ja ympäristövaikutusten perusteella.

1. Maankäyttö- ja rakennuslaki: Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) määritellään rakentamista koskevat yleiset edellytykset, olennaiset tekniset vaatimukset sekä rakentamisen lupamenettely ja viranomaisvalvonta.

2. Sähköturvallisuus: Voimajohdon omistajalla on velvollisuus pitää johto sähköturvallisuusmääräysten mukaisessa kunnossa. Tämä tarkoittaa, että voimajohdon kuntoa ja johtoalueen kasvuston korkeutta on seurattava toistuvilla tarkastuksilla, mikä taasen asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle johtoalueella.

3. Sähkö- ja magneettikentät: 400 kV voimajohdon alla sähkökenttä voi olla enimmillään noin 10 000 V/m ja magneettikenttä noin 10 µT. Kentät pienenevät nopeasti, kun etäisyys voimajohdosta kasvaa.

4. Ympäristövaikutusten arviointi: Tuulivoimapuiston ja voimajohdon ympäristövaikutusten arviointi on tärkeä osa suunnitteluprosessia ja tämä voi vaikuttaa voimajohdon sijoitteluun tuulivoimapuiston lähelle.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkastelussa olevat voimajohtoyhteydet sijoittuvat viidessä kohtaa EPV Alueverkko Oy:n tuulivoimahankkeiden tai tuulivoimapuistojen läheisyyteen seuraavasti:

Ensimmäisessä kohteessa vaihtoehdot SVE2 ja SVE4 ohittavat Svalskullan tuulivoimapuiston Närpiössä lähimmillään noin 630 metrin etäisyydeltä. Omistaja Vindin Ab, verkon omistaja EPV Alueverkko Oy.

Toisessa kohteessa vaihtoehdot SVE3 ja SVE4 ohittavat Kalaxin tuulivoimapuiston Närpiössä lähimmillään noin 170 metrin etäisyydeltä. Omistaja Fortum Power and Heat Oy, verkon omistaja EPV Alueverkko Oy.

Kolmannessa kohteessa vaihtoehdot SVE3 ja SVE4 kulkevat Norrskogenin tuulivoimapuiston läpi Närpiössä. Omistaja EPV Tuulivoima Oy, verkon omistaja EPV Alueverkko Oy.

Neljännessä kohteessa vaihtoehdot SVE3 ja SVE4 kulkevat suunnitellun Björklidenin tuulivoimapuiston läntisestä yläkulmasta Närpiössä. Omistaja Prokon Wind Energy Finland Oy, verkon omistaja EPV Alueverkko Oy.

Viidennessä kohteessa vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 kulkevat Takanebackenin tuulivoimapuiston eteläpuolelta läpi Maalahdessa. Omistaja Energiequelle Oy, verkon omistaja EPV Alueverkko Oy.

EPV Alueverkko Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa suunniteltujen 400 kV merituulivoimapuiston reittivaihtoehtojen sijoittumiseen EPV:n omistamiin 110 kV voimajohtoyhteyksiin sekä alueen tuulivoimaloihin ja suunnitteilla oleviin tuulivoima- ja voimajohtohankkeisiin nähden, kunhan varmistetaan, että yllä läpikäytyt etäisyydet ovat riittävät ja esiin nostetut seikat huomioitu suunnittelussa. Kun hankkeen suunnitelmat tarkentuvat ja/tai reittivaihtoehto on valittu, tulee pyytää uutta lausuntoa EPV Alueverkko Oy:ltä.

EPV Energia Oy

Olemme tarkastaneet suunniteltujen 400 kV merituulivoimapuiston reittivaihtoehtojen sijoittumisen EPV Tuulivoima Oy:n omistamiin tuulivoimapuistoihin ja voimassa oleviin osayleiskaavoihin.

Tarkastelun perusteella reittivaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 itäpuolelle välittömässä läheisyydessä sijoittuu EPV Tuulivoima Oy:n Närpiön Norrskogenin tuulivoimapuisto (kuva 1).

Norrskogenin tuulivoimapuiston osayleiskaava on lainvoimainen ja mahdollistaa enintään 28 tuulivoimalan rakentamisen, josta 17 voimalaa on rakennettu vuonna 2022–2023. EPV Tuulivoima Oy haluaa muistuttaa Tyrskyn 400 kV suurjännitelinjan suunnittelussa seuraavia asioita:

- Pyydämme huomioimaan reittisuunnittelussa Norrskogenin lainvoimaisen osayleiskaavan ja siellä osoitetut tuulivoimaloiden alueet sekä ohjeelliset rakennuspaikat ja riittävä etäisyys niistä.

- Toivomme että reittivaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 etäisyydet Norrskogenin osayleiskaavan tuulivoima-alueisiin ja tuulivoimapaikkoihin olisivat Fingridin ohjeistuksen mukaiset. Fingridin ohjeistuksen mukaisesti riittävä turvaetäisyys voimalinjan (johtoalueen ulkoreunasta) ja tuulivoimaloiden väliin on vähintään 1,5 x tuulivoimalan enimmäiskorkeuden (napakorkeus + lavan pituus). Norrskogenin lainvoimaisessa osayleiskaavassa tuulivoimalan kokonaiskorkeus merenpinnasta ei saa ylittää tasoa +270 m. Rakennettujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus Norrskogenissa on 230 m (napakorkeus + lavan pituus).

EPV Tuulivoima Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa suunniteltujen 400 kV reittivaihtoehtojen sijoittumiseen EPV:n omistamiin tuulivoimaloihin ja suunnitteilla oleviin tuulivoimahankkeisiin nähden, kunhan varmistetaan, että yllä nostetut seikat huomioidaan suunnittelussa. Kun hankkeen suunnitelmat tarkentuvat ja/tai reittivaihtoehto on valittu, tulee pyytää lausuntoa EPV Tuulivoima Oy:ltä yksityiskohtaisemmista suunnitelmista. Lisätietoa tarvittaessa lausunnosta antaa ... sekä osoitteella EPV Tuulivoima Oy, Kirkkopuistikko 0, 65100 Vaasa.

LIITE / BILAGA

Fingrid Oyj

Annamme tämän yhden lausunnon molempia otsikossa mainittuja YVA-ohjelmia varten.

Sähkömarkkinalain 44§ mukaan Fingridin eli järjestelmävaraavan kantaverkonhaltijan vastuualueeseen kuuluu Suomen valtakunnan alue Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Talousvyöhyke ei ole yksiselitteisesti Suomen valtakunnan aluetta, joten Fingridin liityntävastuu Suomen talousvyöhykkeen hankkeista tulisi selkiyttää lainsäädännöllisesti.

Suurten yksittäisten hankkeiden verkkoliityntöjen toteuttaminen vaatii aina tapauskohtaisia selvityksiä ja aktiivista yhteistyötä Fingridin kanssa koko hankkeen ajan. Todennäköisesti hankkeiden liittäminen vaatii myös merkittäviä vahvistuksia nykyiseen kantaverkkoon. Fingrid selvittää mahdollisia kantaverkon liittymispisteitä merituulivoimalle. Katso 23.10.2023 julkaistu Fingridin mediatiedote asiasta www.fingrid.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2023/fingrid-selvittaa-mahdollisia-kantaverkonliittymispisteita-merituulivoimalle. YVA-menettelyssä on otettava huomioon, että esitettyjen liittymisratkaisujen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole tietoa tässä vaiheessa ja liittymispiste ja liityntäkapasiteetti varataan hankkeelle vasta liittymissopimuksessa.

Suomen sähköverkkoon liitettävissä hankkeissa on huomioitava, että suurin sallittu askelmainen tehomuutos, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta, on voimalaitoksen liitynnässä enintään 1300 MW. Näin ollen yli 1300 MW tuotantohankkeet tulee joko eriyttää sähköteknisesti ja säätöteknisesti itsenäisiksi voimalaitoksiksi tai asiakkaan tulee rajata liitynnän verkkovaikutus siten, ettei askelmainen tehomuutos liitynnässä missään tilanteessa ylitä 1300 MW:ia. Eriyttämisaatimus tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, ettei maanpäällisiä liittymisjohtoja voida toteuttaa yhteispylväsratkaisuna, koska liittymisjohdot ovat säteittäisiä yhteyksiä ja yhteispylvään menettäminen johtaisi suoraan voimalaitoksen sähköverkosta irtoamiseen ja mahdollisesti yli 1300 MW tehomuutokseen.

Liitynnän rakentamisessa on noudatettava Fingridin asettamia liittymissopimuksen allekirjoittamisajankohtana voimassa olevia yleisiä liittymisehtoja (YLE) sekä voimalaitosten järjestelmäteknisiä vaatimuksia (VJV). Mikäli liityntä toteutetaan tasasähköyhteytenä, tulee noudattaa myös kulloinkin voimassa olevia tasasähköyhteyksien järjestelmäteknisiä vaatimuksia (HCDC).

Tässä lausunnossa ei oteta kantaa teknisiin ratkaisuihin. Fingridin voimajohtojen, sähköasemien ja toimintojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Myös mahdollisista Fingridin merikaapelien läheisyyteen sijoittuvista merikaapeleista tulee pyytää risteämälausunto.

Risteämälausuntopyynnöt Fingridin toimintojen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen tarkentuessa. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa ... Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Ilmatieteen laitos

Ei lausuttavaa.

Korsnäsın kunta / Korsnäs kommun

Tekniska chefens förslag:

Tekniska nämnden föreslår att följande utlåtande ges: I alternativ SVE4 och SVE5 dras kraftledningarna genom Korsnäs kommuns huvudsakliga grundvattenområde Boviksand. Konsekvenserna för grundvattenområdet behöver utredas i tillräcklig omfattning så att grundvattenkvaliteten inte äventyras, varken i byggskedet eller under drifttiden för kraftledningarna. Elöverföringarna, oberoende av alternativ, behöver placeras längs med befintliga ledningsgator och även helheten med andra aktörer borde ses över. Vidare kan konstateras att minst markägare berörs av alternativ SVE1 och nästminst av SVE2. Markägare i Korsnäs berörs av alternativ SVE3, SVE4 och SVE5.

TN § 11/2024 Beslut:

Förslaget godkändes enhälligt med tillägget att det ska vara tillräckligt stort skyddsavstånd till bosättningarna från kraftledningarna. Det får inte äventyra ev. framtida bygglovsansökningar inom befintliga byaområden. Med tanke på detta skulle alternativ SVE1 eller SVE2 vara de bästa alternativen.

Kd:s förslag:

Kommunstyrelsen godkänner tekniska nämndens förslag och beslut som sitt utlåtande i ärendet.

KST § 65/2024 Beslut:

Godkändes. Kommunstyrelsen vill ytterligare poängtera vikten av att inte kommunens enda grundvattenområde på något vis äventyras och att samordning mellan de olika kraftledningarna från de olika havsvindkraftsparkerna görs för att minimera miljöpåverkan. Med tanke på detta skulle alternativ SVE1 eller SVE2 vara de bästa alternativen.

Kristiinankaupungin kaupunki

Kristiinankaupunki toteaa, että Fingrid ei ole osoittanut liittymispistettä Tyrskyn merituulivoimapuistolle.

Tyrskyn merituulivoimapuistoa koskeva vaihtoehto SVE1 käsittää noin 1,2 kilometriä pitkän maakaapelin rakentamisen Kristiinankaupunkiin, joka kulki Karhusaaren satama-alueen teollisuustonttien läpi liityntäpisteeseen Kristinestadin sähköasemalle saakka. Tällä vaihtoehdolla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia Karhusaaren sataman ja sen ympärillä sijaitsevien teollisuusalueiden kehitykselle. Tällä vaihtoehdolla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia Karhusaaren sataman ja sen ympärillä sijaitsevien teollisuusalueiden kehitykselle.

SVE1-vaihtoehdon kaapelireitti kulkee uuden teollisuusalueen, joka on merkitty Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050, ja olemassa olevan energiahuoltoalueen välissä. Tälle alueelle on suunnitteilla merkittävää energiantuotantoa, ja Karhusaaren satama-alueelle laaditaan parhaillaan uutta asemakaavaa.

Kaapelin sijoitus SVE1-vaihtoehdon mukaisesti estäisi suunnitellun Karhusaaren sataman laajentamisen, sataman tukitoimintojen kehittämisen sekä merkittävässä määrin estäisi muun teollisuustoiminnan satama-alueella. Pohjanmaan liiton tilaaman selvityksen mukaan Pohjanmaalla sijaitsevista satamista Karhusaaren satama soveltuu parhaiten tutkimussatamaksi, rakennussatamaksi, operointiin ja huoltoon, käytöstä poistoon ja suojasatamaksi merituulivoiman kehittämisen osalta (raportti: Merituulivoima ja Pohjanmaan satamat, 22.12.2023).

Karhusaaren satamaa on tarkoitus kehittää siten, että se vastaa lisääntyneitä logistiikkatarpeita ja voi palvella lisääntyntä laivaliikennettä liittyen suunnitteilla oleviin investointeihin Kristiinankaupungissa ja sen lähiseudulla, ja lisäksi merituulivoiman potentiaalia. Tällainen kehitys on ratkaisevaa seudun taloudellisen kasvun kannalta ja jotta voidaan vahvistaa sen asemaa tärkeänä logistisena solmukohtana. Lisäksi on suunnitteilla kuljetusratkaisuja satama-alueelta Kristiinankaupungin uudelle teollisuusalueelle. 45–60 metriä leveän voimajohtokäytävän rakentaminen Karhusaaren osana vaihtoehtoa SVE1 voi siten rajoittaa tai estää näiden suunnitelmien toteutumisen.

On tärkeää turvata se, että Tyrskyn kaltaisissa infrastruktuurihankkeissa ei huomioida ainoastaan niiden omia kehityssuunnitelmia, vaan niissä tulee huomioida myös muut alueellisesti tärkeät kehityssuunnitelmat. Tyrsky ei saa estää muuta kehitystä, mikä tapahtuisi vaihtoehdon SVE1 kohdalla, minkä vuoksi OX2:n tulee selvittää muut vaihtoehdot.

Kristiinankaupunki vastustaa vaihtoehtoa SVE1, kuten myös vaihtoehtoja SVE2 ja SVE4. Kaksi viimeksi mainittua vaihtoehtoa tarkoittavat, että vedettäisiin täysin uusia kaapelikäytäviä, mitä Kristiinankaupunki vastustaa. Sen lisäksi Kristiinankaupungin kaupungin vahva mielipide on, että kaapelikäytäviä ei saa vetää maanviljelyskäytössä oleville maille, mikä suunnitelmien mukaan tulisi tapahtumaan Kristiinankaupungissa.

Kristiinankaupungin kaupunki puoltaa sitä, että OX2 selvittää seuraavat vaihtoehdot:

1. mahdollisuus tuoda kaapeli rantaan Kaskisissa ja tehdä yhteistyötä Metsä Board Oyj:n sekä EPV Energian kanssa johtokäytävän 1910/62-66 osalta, ja 6721 A/64 Y EPV Energian Pjelaxin sähköasemalle, mistä eteenpäin tehdään yhteistyötä Metsä Board Oyj Pjelax vindkraft Ab/Oy:n ja EPV Energia Oy:n kanssa koskien kaapelikäytävää Pjelaxin sähköasemalta Fingridin Kristinestadin sähköasemalle (karttaan keltaisella merkittyä linjaa pitkin).

KARTTA

2. mahdollisuus liittyä uuden kaapelin kautta Fingridin Teuvalla Kärppiössä sijaitsevalle sähköasemalle siten, että se tuodaan rantaan esimerkiksi Närpiössä tai Kaskisissa,

3. voisiko merikaapeli tuoda rantaan Antilan kylän pohjoispuolella Kristiinankaupungissa, mistä voitaisiin vetää maakaapeli Fingridin sähköasemalle.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

Päätöksen perustelut: YVA-ohjelma on julkisesti nähtävillä 1.2.–22.3.2024. Kristiinankaupungin hallintosääntö § 23 a: Kaupunginhallituksen kaavoitusjaoston tehtävät ja toimivalta

Viittaus kaupungin strategiaan: Kaupunki huolehtii siitä, että yrittäjien näkökulma huomioidaan kaupungin suunnittelussa, kehittämisessä ja päivittäisessä toiminnassa. Elinvoimainen elinkeinoelämä ja yrittäjäystävällinen kunta. Suurempi osuus energiantarpeesta tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä.

Vaikutusten arviointi: Vaihtoehdon SVE1 mukainen kaapelointi vaikeuttaa ja estää Karhusaaren sataman sekä olemassa olevien että tulevien yritysten toiminnan.

Staden Kristinestad

Stadsstyrelsens planläggningssektion avger följande som staden Kristinestads utlåtande:

Kristinestad konstaterar att Fingrid inte anvisat anslutningspunkt för havsvindkraftsparken Tyrsky.

Alternativet SVE1 för Tyrskys havsvindkraftsparksprojekt innefattar byggandet av en cirka 1,2 kilometer lång jordkabel i Kristinestad, specifikt i Björnö hamnområde över industritomter, fram till anslutningspunkten vid Kristinestads elstation. Detta alternativ har avsevärt betydande negativa konsekvenser för utvecklingen av Björnö hamn och de omkringliggande industriområdena.

Sträckningen av SVE1 ligger mellan nya industriområdet, som markerats i Österbottens landskapsplan 2050, och det befintliga energiförsörjningsområdet. Det planeras betydande energiproduktion i detta område, och en ny detaljplan för Björnö hamnområde är bearbetas som bäst.

Kabeldragningen i enlighet med SVE1 kommer att förhindra den planerade utbyggnaden av Björnö hamn, utvecklandet av stödfunktioner till hamnen samt avsevärt förhindra annan industriell verksamhet i hamnområdet. Björnö hamn har i en utredning beställd av Österbottens förbund konstaterats vara den hamn i Österbottens som är bäst lämpad som forskningshamn, bygghamn, hamn för drift och underhåll, hamn för avveckling och som skyddshamn gällande utvecklingen av havsvindkraft (rapport: Havsvindkraft och hamnar i Österbotten, 22.12.2023).

Björnö hamn planeras att utvecklas för att möta de ökade logistikbehoven och hantera ökad fartygstrafik kopplad även till de planerade investeringarna i Kristinestad och närregionen, förutom potentialen som finns i havsvindkraften. En sådan utveckling är avgörande för regionens ekonomiska tillväxt och för att stärka dess position som en viktig logistisk nod. Dessutom planeras det transportlösningar från hamnområdet till det nya industriområdet i Kristinestad. Användningen av en 45-60 meter bred kraftledningsgata på Björnön, som en del av SVE1, kan därmed begränsa eller omintetgöra dessa planer.

Det är viktigt att säkerställa att infrastrukturprojekt som Tyrsky havsvindkraftsparksprojekt inte bara uppfyller sina egna utan också harmoniserar med andra regionalt viktiga utvecklingsplaner. Tyrsky får inte förhindra annan utveckling, vilket alternativ SVE1 gör och därmed måste OX2 utreda andra möjligheter.

Kristinestads stad motsätter sig alternativ SVE1 liksom alternativen SVE2 och SVE4. De två senare innebär att helt nya kabelgator dras, vilket Kristinestads stad motsätter sig. Därtill är det Kristinestads stads starka åsikt att kabelgator inte ska dras över jordbruksmark, vilket enligt planeringen kommer ske i Kristinestad.

Kristinestads stad förordar att OX2 utreder följande alternativ:

1. mahdollisuuden saada maahan Kaskö ja yhteistyä Metsä Board Oy ja EPV Energia johtolinjojen 1910/62-66 ja 6721 A/64 Y EPV Energian sähköasema Pjelas, josta lähtien yhteistyä Metsä Board Oy, Pjelas Vindkraft Ab/Oy ja EPV Energia Oy johtolinjojen Pjelas sähköasema ja Fingridin sähköasema Kristinestad (pitkin merkityn linjan kartalla),

KARTTA

2. mahdollisuuden saada maahan uusi johtolinjojen Fingridin sähköasema Kärppiö i Östermark via maanostus esimerkiksi i Närpes eller Kaskö,

3. toteuttaa mahdollisuuden saada maanostus i Antila by i Kristinestad josta lähtien saada maahan uusi johtolinjojen Fingridin sähköasema.

Paragrafin tarkistetaan välittömästi.

Perustelut: MKB-ohjelma on esitetty 1.2.-22.3.2024. Hallintokunnan § 23 a Hallintokunnan suunnittelusektori: tehtävät ja vastuut

Viittaus strategia: Kaupunki katsoo yritysten näkökulmaa kaupunkien suunnittelussa, kehittäminen ja i päivittäinen toiminta. Elävöittävä talous ja yrityskeskeinen kaupunki. Enemmän osuus energian tarpeesta tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä.

Seurauksien arviointi: Johtolinjojen SVE1 tulee vaurioitua ja estää kehittäminen i Björnö hamn ja sekä nykyinen ja tuleva yritystoiminta.

Kurikan kaupunki

Ympäristösihteerin ehdotus

Voimajohtojen sijoittamisen vaihtoehtoja SVE 3 ja SVE 5 kulkisivat Kurikan kaupungin alueella noin 7,5 km matkan Jurvan Sarvenloukon kylän läpi liittyen olemassa olevaan johtolinjojen kohti Laihiaa. Voimajohto kulkisi näissä vaihtoehtojissa Murtojoen ja Ala-Murtoisentie yli pelto- ja metsämailla. Ala-Murtoisentie ylitys sijoittuu asutuksen väliin. Vaikutukset asumisviihtyvyydelle ja - terveydelle tulee arvioida tällaisilla paikoilla. Arviointiohjelman mukaan uusi johtolinjojen tulisi olla 42 metriä leveä, jonka lisäksi reunavyöhyke olisi 10 metriä. Olemassa oleva johtolinjojen levenisi nykyisestä 34 metristä 119 metriin. Pylväiden sijoittaminen peltoalueelle ei estä viljelyä, mutta edellyttää kiertämistä ja turvallisuusnäkökulmien huomioonottamista. Metsätiloilla omistusoikeus pysyy maanomistajilla, mutta lunastuslupa supistaa maanomistajan maankäyttöoikeuksia, koska johtolinjojen tulee pitää puuttomina. Kurikan Jurvan alueella vaikutuksia tulisi ottaa huomioon maankäyttöön sekä asumiseen. Arviointiohjelmassa on otettu nämä asiat huomioon.

Ympäristövaltuuston esittää lausuntonaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, ettei sillä ole huomauttamista ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Mantereen sähkönsiirrosta Tyrskyn merituulivoimatuotantoon.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Laihian kunta

Ehdotus

Kunnanhallitus päättää todeta, että Laihian kunnalla ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta mantereen sähkönsiirrosta Tyrskyn merituulivoimatuotantoon osalta.

Kokouskäsittely Asiantuntijaksi kokoukseen saapui maanmittausinsinööri ...

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Ei lausuttavaa.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin. SVE1:ssa kaapelit tuodaan rantaan Kristiinankaupungin Karhusaaren sataman alueelle. Kaapelireitti on 1,2 km ja kulkee maan alla. SVE2:ssa kaapelit tuodaan rantaan Närpiössä ja reitti päättyy Åbackin liityntäpisteeseen. Kokonaan uuteen maastokäytävään sijoittuva reitti on 23,7 km pitkä. SVE3:ssa kaapelit tuodaan rantaan Närpiössä. Reitti on n. 93,5 km pitkä, josta n. 54 km sijoittuu olemassa olevien tai suunniteltujen ilmajohtojen rinnalle. SVE4:ssa kaapelit tuodaan rantaan Korsnäsissä. Pituudeltaan 69,6 km reitti on keskiosassa yhteneväinen SVE3-reitin kanssa ja eteläosassa SVE4-reitin kanssa. SVE5:ssa kaapelit tuodaan maihin Korsnäsissa. Reitin alkuosa on yhteneväinen SVE4-reitin kanssa ja loppuosaltaan SVE3-reitin kanssa.

Reittivaihtoehdot sijoittuvat neljälle susireviirille ja alueella on havaintoja kaikista neljästä suurpedosta. Reittien alueella on virtavesiä ja mahdollisia saukon elinympäristöjä. Suurpetojen osalta Luke huomauttaa, että suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida suunniteltujen selvitysten avulla määrittää.

Saukkoinventointi tulisi toteuttaa kulkemalla suunnittelualueen vesistöjen rannat kauttaaltaan läpi. Mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Hankkeessa suunnitellaan tehtävän linnustonselvitykset vuoden 2024 aikana. Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Lisäksi Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta.

Eryteisesti kanalinntujen soidinpaikat tulisi huomioida, varsinkin uusien maastokäytävien alueilla. Soidinpaikkojen sijainnit tulisi selvittää ja ottaa huomioon reitin sijoittelussa. Kanalinntujen soittimet saattavat häiriintyä, jos voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Esimerkiksi metso on herkkä häirinnälle.

Hankkeen vaikutuksia tulee lieventää ajoittamalla häiriöitä aiheuttavat työt lintujen pesimä- ja/tai muuttoajan ulkopuolelle. Lisäksi suosittelemme huomiomerkitöiden lisäämistä niille kohteille, joiden läheisyydessä on linnustollisesti tärkeitä muuтонаikaisia levähdysalueita tai FINIBA- ja MAALI-alueita.

Suunniteltujen voimajohtojen välittömään läheisyyteen sijoittuu useita tuulivoimahankkeita ja niiden voimajohtohankkeita (YVA-ohjelman s. 186, Kuva 18-1. Tuulivoimahankkeet voimajohtoreittien ympäristössä ja s. 187, Kuva 18-2. Muut voimajohtohankkeet reittivaihtoehtojen lähialueella). Luke näkee, että tämän hankkeen YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien muiden maankäyttöhankkeiden ja tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviereille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita erilaisia maankäyttöhankkeita.

Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalinntujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealue sijoittuu neljälle eri susireviirille, ja alueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoamme. Luke huomauttaa, että tehtävät

selvitykset antavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida selvitysten avulla määrittää. Suunniteltujen voimajohtojen välittömään läheisyyteen sijoittuu useita tuulivoimahankkeita, niiden voimajohtohankkeita ja muita maankäyttöhankkeita. Luke näkee, että tämän hankkeen YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien muiden maankäyttöhankkeiden ja tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin.

Länsirannikon ympäristöyksikkö

Voimajohtojen sijoittamisen hyvä suunnittelu on oleellista, jotta kaikenlaiset negatiiviset vaikutukset asutukseen, maisemaan, virkistykseen, ympäristöön ja luontoon minimoidaan.

Koska suunnitelmissa on useita ja pitkiä sähkönsiirtokäytäviä, eri kerrokset näyttävä digitaalinen karttapalvelu olisi hyvä, jotta pystytään helpommin tarkastelemaan suunniteltuja vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Vaihtoehtoista tulee esitellä paremmat yleiskuvat/taulukot, esimerkiksi sen ratkaisemiseksi, mikä vaihtoehto häiritsee vähiten asutusta, metsätaloutta, maataloutta, eläintenpitoa ja luontoa.

Vaihtoehtojen johtolinjausalueita pitkin tulee tehdä riittävät luontoselvitykset. Kalaxin tuulivoimapuistoa varten tehtyjen luontoinventointien mukaan käy ilmi, että SVE3 ja SVE4 kulkevat tärkeiden luontokohteiden 4 ja 5 yli. Samat linjausvaihtoehdot kulkevat myös Långmyranin (kosteikko, joka osayleiskaavassa on osoitettu MY-alueeksi ja on kurkien tärkeä alue) yli Närpiön keskustasta lounaaseen. Johto kulkee myös toisen MY-alueen yli, joka on vanhaa haapametsää ja kolopesijöille tärkeä. Tästä on tehty luontoinventointi vuonna 2010. Johtovaihtoehtojen alueilla on varmasti useita tärkeitä luontoalueita ja liito-oravalle tärkeitä alueita, jotka tulee selvittää. Leveät sähkönsiirtokäytävät voivat eristää liito-oravapopulaatiot toisistaan.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen suunnittelussa/valinnassa tulee huomioida myös mahdolliset tulevat laajennukset toisten tuulivoimapuistojen suunnittelussa. Sähkölinoja ei tule sijoittaa liian lähelle tärkeitä kohteita, kuten asutusta, luontokohteita ja pohjavesialueita, eikä niiden väliin.

Uudet johtolinjat tulee avoimilla viljelymailla, kuten jokilaaksoissa, varustaa palloilla muuttolintujen törmäysriskin vähentämiseksi.

Pohjavesialueilla tulee välttää uusia sähkölinoja. Vaihtoehdot SVE4 ja SVE5 kulkevat Korsnäsän Boviksandenin pohjavesialueen (1028001) yli, ja suunnitellut vaihtoehdot kulkevat myös lähellä muita pohjavesialueita. Sähköpylväiden perustusten sijoittamista herkkille paikoille, kuten suojelualueille ja pohjavesialueille, tulee välttää. Maarakennustöissä ei saa käyttää painekyllästettyjä materiaaleja. Perustusten rakentamisesta muodostuvat maamassat tulee käsitellä oikealla tavalla, jos ne sisältävät sulfidimaata ja/tai vieraslajeja. Koska Boviksandenin pohjavesialue on herkkä, ja pohjaveden pinnan päällä on ohut maaperäkerros, tarvittaisiin vaihtoehtoisia paikkoja merikaapelien maihin tuomiseen.

Vaihtoehto SVE1 päättyy Kristinestadin sähköasemalle, mutta karttaan se on piirretty Karhusaaren teollisuusalueelle. Kristinestadin sähköasema sijaitsee itse asiassa noin 5 kilometriä Karhusaaresta koilliseen, ja Karhusaaresta on sinne olemassa sähkölinja.

Pitkän merikaapelin ja lyhyen ilmajohtojen vaihtoehtoja on priorisoitava. Merikaapelia ei tule tuoda maihin pohjoisessa (Korsnäs) ja kuljettaa ilmajohtona Åbackin sähköasemalle eikä tuoda sitä maihin etelässä (Kaskinen) ja kuljettaa ilmajohtona Tuovilan sähköasemalle.

KARTTA

Västkustens miljöenheter

Väsentligt är att placeringen av kraftledningen planeras väl så att olika slag av negativa konsekvenser för bosättning, landskap, rekreation, miljö och natur minimeras.

Eftersom det planeras flera och långa el-ledningsgator skulle en digital karttjänst med tillgång till olika lager vara bra för att i lättare kunna granska de olika alternativen och konsekvenser. Bättre översiktsbilder/tabeller över de olika alternativen bör presenteras, t.ex. för att avgöra vilket alternativ som stör minst antal bosättning, skogsbruk, jordbruk och djurhållning samt natur.

Tillräckliga naturutredningar bör utföras längs med linjedragningarna i de olika alternativen. Enligt naturinventeringarna utförda för Kalax vindkraftspark framgår att SVE3 och 4 går över de viktiga naturobjekten 4 och 5. Samma linjedragningalternativ går även över Långmyran (våtmark som är MY-område i delgeneralplan och viktig för Tranor) sydväst om Närpes centrum. Ledningen går även över ett annat MY-område med gammal aspskog som är viktig för hålbbyggande fåglar, finns naturinventering från 2010. Det finns säkert flera viktiga naturområden och områden viktiga för flygekorre längs de olika el-dragningalternativen som bör utredas. Breda el-gator kan isolera populationer av flygekorre från varandra.

När el-överföringsalternativen planeras/väljs bör även tänkbara breddningar i framtiden beaktas då andra vindkraftsparker planeras. El-linjerna bör inte placeras för nära eller i mellan viktiga objekt som t.ex. bosättning, naturobjekt och grundvattenområden.

Vid öppna odlingsmarker som t.ex. ådalar bör de nya linjedragningarna förses med bollar för att minska kollisionrisken för flyttfåglar.

Nya el-dragningar bör undvikas på grundvattenområden, alternativet SVE4 och 5 går över grundvattenområdet Boviksanden (1028001) i Korsnäs och de olika linjedragningalternativen går även nära intill andra grundvattenområden. Placering av fundament för elstolpar bör undvikas på känsliga platser som skyddsområden och på grundvattenområden och tryckimpregnerat material får inte användas i markarbetet. Jordmassor som uppstår då fundament anläggs bör behandlas på rätt sätt om de innehåller sulfidjordar och/eller invasiva växtarter. Eftersom Boviksandens grundvattenområde är känsligt och har ett tunt markskikt ovan grundvattennivån skulle alternativa ställen var havskablarna kan komma iland behövas.

I alternativ SVE1 slutar vid Kristinestads el-station men på kartan är den inritad på Björnöns industriområde. I själva verket är Kristinestads el-station lokaliserad ca 5 km nordöst om Björnön och det finns befintlig el-dragning dit från Björnön.

Alternativ med lång havskabel och korta luftledning ska prioriteras. Havskabeln bör inte komma iland i norr (Korsnäs) och gå med luftledning till Åback el-station eller komma iland i söder (Kaskö) och gå med luftledning till Toby el-station. Om två olika havskabelalternativ används skall man även sträva till att hålla luftledningsdragningarna så korta som möjligt.

KARTA

Maalahden kunta / Malax kommun

Förslag till kommunstyrelsens utlåtande:

Eftersom projektet Tyrsky är i ett område där flera andra havsvindkraftsparker planeras bör man noggrant utreda de samverkande konsekvenserna. Detta gäller även kabeldragningar till lands.

Det bör påpekas att det i utkastet till landskapsplan 2050 för Österbotten inte har intagits några rutter för kabeldragning och att projektörerna således själva utvärderar de olika alternativen. Detta stärker behovet av att projektörerna samarbetar för att undvika parallella kabeldragningar som ger större påverkan på skogs- och lantbruk, miljö och boende.

Av de alternativ som presenteras skulle alternativet SVE1 och SVE2 ge minst konsekvenser på land eftersom rutterna delvis inte kräver helt nya linjedragningar och om nya ledningar krävs är de betydligt kortare än i de andra alternativen som presenteras. De andra alternativen skulle kräva anläggande av nya långa kraftledningsgator vilket ger avsevärt större påverkan på skogs- och lantbruk, miljö och boende eftersom de

kräver anläggande av ledningsgator på 69– 94 km. Det bör dock påpekas att alternativen SVE1 och SVE2 kräver mera muddring till havs än andra alternativ. Som helhet blir det dock uppenbart att alternativen SVE1 och SVE2 är att föredra framom de övriga alternativen.

Bilaga: - begäran om utlåtande

Kommundirektör ... förslag: Kommunstyrelsen avger ovanstående utlåtande.

Beslut: Förslaget godkändes. Paragrafen justerades genast.

Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry

Merenkurkun Lintutieteellinen yhdistys ry (MLY) on tutustunut YVA-ohjelmaan ja haluaa huomauttaa seuraavista asioista. Erityisesti sähkölinja eteläinen reitti sijoittuu arvokkaille metsäalueille, mikä tulee huomioida arvioitaessa vaikutuksia yhtenäisiin metsäalueisiin. Erityisesti herkäät lajit ja vaikutus niihin tulee arvioida. Hankkeen vaikutus yhdessä muiden hankkeiden kanssa tulee arvioida osana YVA-prosessia. YVA-menettelyssä on syytä hyödyntää Bird Lifen Suomen ja sen jäsenyhdistysten tuorein tieto linnustovaikutusten arvioinnin tueksi.

Metsähallituksen luontopalvelut

Metsähallitus katsoo, että YVA-ohjelma antaa hyvän yleiskuvan hankkeen ympäristövaikutuksista. Metsähallitus esittää seuraavassa joitakin näkemyksiä ja täydennyksiä YVA-ohjelmaan. Täydennykset liittyvät erityisesti hankkeen luontoselvityksiin ja luontovaikutusten arviointiin.

Metsähallituksen hallinnassa olevat kiinteistöt hankevaihtoehtojen alueilla

Suunnitellut sähkönsiirtovaihtoehdot kulkevat pääosin yksityisomistuksessa olevilla maa-alueilla. Metsähallituksen hallinnassa olevista kiinteistöistä suunniteltujen voimajohtojen alueille sijoittuvat Åstrandin (545-412-2-148) ja Wägarin kiinteistöt (545-425-15-16) Närpiössä sekä Andtfolkin kiinteistö (280-404-17-30-M604) Korsnäsissä. Kiinteistöt Åstrand ja Wägar on hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen ja ne on tarkoitettu perustaa lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Andtfolkin kiinteistö on Metsähallituksen Metsätalous Oy:n hallinnassa.

Suojeluun varattujen kiinteistöjen osalta YVA-menettelyn yhteydessä tulee arvioida, heikentääkö suunniteltujen voimajohtojen toteuttaminen luonnonsuojeluun varattujen kiinteistöjen perustamisedellytyksiä. Uusien ilmajohtojen perustaminen valtion luonnonsuojelualueille ei ole mahdollista ilman luonnonsuojelualueen perustamislakiin tai -säädökseen kirjattu poikkeamaa.

Vaikutukset Natura-alueisiin

Osana YVA-ohjelmaa suunnittelusta hankkeesta on toteutettu Natura-tarveharkinta Hinjärvin (FI08000059, SAC/SPA), Kajaneskogenin (FI0800157, SAC) ja Kristiinankaupungin saariston (FI0800134, SAC/SPA) Natura-alueiden osalta. Tarveharkinnan perusteella Natura-arviointi nähdään tarpeellisena Hinjärvin Naturaalueelle hankkeen linnustolle aiheuttamien törmäysriskien vuoksi. Muiden Naturaalueiden osalta Natura-arviointia ei arvioida tarpeelliseksi.

Metsähallitus katsoo, että tehdyt Natura-tarveharkinnat on toteutettu asianmukaisesti. Metsähallitus yhtyy arvioon Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta Hinjärvin Natura-alueen osalta. Natura-arvioinnissa tulee varmistua siitä, että arvioinnin pohjaksi on käytettävissä riittävät tiedot alueen linnustosta sekä tarvittaessa täydentää tietoja maastossa tehtävillä selvityksillä. Kajaneskogenin ja Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen osalta Metsähallitus yhtyy tarveharkinnan johtopäätökseen, ettei Natura-arviointia tarvita.

Metsähallitus huomauttaa, että YVA-ohjelman Natura-alueita koskevassa kappaleessa (s. 165) Maalahden ja Närpiön kuntien rajalla sijaitseva Sanemossenin Natura-alue (FI0800021) esitetään ainoastaan SAC-alueena. Alueen suojeluperusteisiin kuuluvat kuitenkin myös lintudirektiivin lajit (Natura-alueen luokitus SAC/SPA).

Voimajohtojen välilliset vaikutukset erityisesti linnustoon voivat ulottua suunniteltujen voimajohtojen välittömän vaikutusalueen ulkopuolelle. Fingrid Oyj:n kantaverkkohankkeissa (mm. Petäjäskoski-Nuojuankangas 400 kV tai Hausjärvi-Sipoo 400 kV) Naturatarveharkinnat on pääosin toteutettu aina 2000 metrin etäisyydelle voimajohtolinjasta sijoittuvien SPA-alueiden osalta. Alueen linnustoarvot huomioiden Metsähallitus esittää vähintään Natura-tarveharkinnan toteuttamista myös Sanemossenin Naturaalueelle, joka sijaitsee lähimmillään 1,2 km päässä hankevaihtoehdoista SVE3 ja SVE5.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Hankkeen luontovaikutusten arvioinnissa esitetään arvioitavaksi laji- ja luontotyyppi-arvoihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi hankkeen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin. YVA-ohjelman yhteisvaikutusten arvioinnin yhteydessä todetaan, että suunniteltujen voimajohtoreittien ympäristöön suunnitellaan myös useita tuuli- ja aurinkovoimahankkeita. Toteutuessaan näillä voi olla yhteisvaikutuksia erityisesti alueen metsä- ja suoluontoon sekä sille ominaiseen lajistoon (mm. linnut).

Suunnitellut sähkönsiirtoreitit sijoittuvat pääosin harvaan asutuille metsä- ja suoalueille ja reittien alueilta on Pohjanmaan maakuntakaavassa tunnistettu maakunnallisesti merkittäviä ekologisia yhteystarpeita. Metsähallitus katsoo, että YVA-selostuksessa tulee arvioida eri hankevaihtoehtojen (erityisesti uuteen voimajohtokäytävään sijoittuvat osuudet) vaikutuksesta metsäluonnon pirstoutumiseen sekä maakuntakaavassa tunnistettuihin ekologisiin yhteyksiin. Aineistona arvioinnissa olisi mahdollista hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan maakuntakaavan tueksi tehtyjä selvityksiä maakunnan viheraluejärjestelmästä sekä Suomen Ympäristökeskuksen tuottamaa aineistoa luonnon monimuotoisuudelle arvokkaista metsäalueista (<https://helda.helsinki.fi/items/7f18c3b7-50c0-432b-a62ef9955d0b2de1>).

Museovirasto

Siirtänyt asian Pohjanmaan museolle.

Mustasaaren kunta

Etelä-Pohjanmaan ely-keskus pyytää lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee mantereen sähkönsiirtoa Tyrskyn merituulivoimapuistolle (Dnro EPOELY/2969/2023).

Hallintosäännön 54. §:n mukaan yhdyskuntarakentamisen valiokunnan tehtävänä on kaavoituksen ja maankäytön toimialueella valmistella kunnanhallitukselle lausunnot valtateiden tiesuunnitelmista sekä ympäristövaikutusten arviointihankkeista ja ympäristöluvista, joilla saattaa olla vaikutusta kaavoitukseen ja kunnan yhdyskuntakehitykseen.

Asiakirjat ovat nähtävillä 1.2.–22.3.2024. Yleisötilaisuus arviointiohjelmasta järjestettiin 13.2.2024. Lausunto tulee antaa viimeistään 22.3.2024. Kuulutuksessaan 31.1.2024 ely-keskus kuvaa hanketta seuraavasti:

OX2 Finland Oy suunnittelee Tyrsky-merituulivoimapuistoa Pohjanlahdelle, Suomen talousvyöhykkeelle, noin 30–49 kilometrin päähän rannikosta. Merituulivoimapuistoon suunnitellaan enintään 95 tuulivoimalaa, joilla tuotettu sähkö tuodaan maihin merikaapeleilla. Hankekokonaisuus on jaettu kahteen erilliseen YVA-menettelyyn. Tämä YVA-menettely sisältää mantereelle sijoittuvan sähkönsiirron, jossa tarkastellaan sähkönsiirron vaihtoehtoja rannikolta sähköasemille. Merialueelle sijoittuvan tuulivoimapuiston osalta ja sähkönsiirrosta merialueelta rannikolle on meneillään samaan aikaan erillinen YVA-menettely. Sähkönsiirto mantereella toteutetaan joko 400 kV ilmajohdoilla ja rantautumisalueen lähellä sekä yhdessä hankevaihtoehdossa maakaapeleilla. Hankevaihtoehtoja on viisi ja ne sijoittuvat seitsemän kunnan alueelle: Kristiinankaupunkiin, Närpiöön, Korsnäsiin, Maalahteen, Kurikkaan, Laihialle ja Mustasaaren. Sähkönsiirtoreitit pyritään sijoittamaan mahdollisuuksien mukaan nykyisiin maastokäytäviin, jo olemassa olevien voimajohtojen rinnalle. Sähkönsiirron liittymispisteinä kantaverkkoon tarkastellaan kolmea eri sähköasemaa: Kristinestadin sähköasema, suunnitteilla oleva Åbackin sähköasema Kristiinankaupungissa ja Tuovilan sähköasema Mustasaarella.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot - VE0: hanketta ei toteuteta. - SVE1: Rakennetaan Kristiinankaupungissa Karhusaaren sataman alueella noin 1,2 kilometrin pituinen maakaapeli rantautumisalueelta (MVE1a) liityntäpisteeseen Kristinestadin sähköasemalle. - SVE2: Rakennetaan noin 24 kilometriä pitkä 400 kV voimajohto Närpiöön sijoittuvalta rantautumisalueelta (MVE1b) Åbackin suunnitellulle sähköasemalle Kristiinankaupungissa. - SVE3: Rakennetaan noin 94 km pitkä 400 kV voimajohto Närpiöön sijoittuvalta rantautumisalueelta (MVE1b) Tuovilan sähköasemalle Mustasaassa. - SVE4: Rakennetaan noin 70 km pitkä 400 kV voimajohto Korsnäsiin sijoittuvalta rantautumisalueelta (MVE2, MVE3) Åbackin suunnitellulle sähköasemalle Kristiinankaupungissa. - SVE5: Rakennetaan noin 69 km pitkä 400 kV voimajohto Korsnäsiin sijoittuvalta rantautumisalueelta (MVE2, MVE3) Tuovilan sähköasemalle Mustasaassa.

Sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot selvitetään ja toteutetaan 400 kV:n voimajohtoilla. Vaihtoehdot SVE3 ja SVE5 johdetaan mantereella Mustasaaren Tuovilan sähköasemalle. YVA-menettelyn kartta-aineiston tarkkuuden perusteella vaihtoehdot eivät sijoitu alueille, joilla on Mustasaaren kunnan voimassa olevia oikeusvaikutteisia asema- tai osayleiskaavoja. Ne sijoittuvat kuitenkin 10.6.2013 hyväksytyyn Mustasaaren strategisen yleiskaavan alueelle. Strateginen yleiskaava ei ole oikeusvaikutteinen, mutta se ohjaa kunnan maankäyttöä ja yhdyskuntakehitystä. Voimajohtoreitin pohjoisin osa sisältyy Helsingbyn–Tuovilan osayleiskaavaan, joka on parhaillaan laadittavana. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (maankäyttö- ja rakennuslain 63. §) oli nähtävillä 13.6.–31.8.2023. Alustavan aikataulun mukaan osayleiskaavan luonnos asetetaan nähtäville vuonna 2024.

Tärkeää on varmistaa, mitä merkittäviä suoria ja epäsuoria vaikutuksia hankkeen toteuttamisella on ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Mainitun perusteella on tärkeää selvittää vaikutukset ainakin maanomistajille, asukkaille, maankäyttöön, Tuovilan sähköasemalle ja maisemakuvaan. Lisäksi tulee selvittää, onko olemassa olevia johtokäytäviä mahdollista käyttää sähkönsiirtoon. Ellei sellaista mahdollisuutta ole, tulee selvittää myös mahdollisuus uuden sähköaseman rakentamiseksi sinne, missä sähkönsiirto hankealueelta kantaverkkoon onnistuu. Useat vierekkäiset johtokäytävät ovat haitta yhdyskuntarakenteen, maankäyttömahdollisuuksien, maanomistajien, maa- ja metsätalouden, hiilinielujen, yhdyskuntatalouden ja maisemakuvan kannalta, ja siten niitä tulee välttää. Arviointiohjelma liitteineen on julkaistu verkkosivulla <http://www.ymparisto.fi/tyrskysahkonsiirtomantereYVA>

Kaavoituspäällikkö ... ehdotus: Yhdyskuntarakentamisen valiokunta hyväksyy valmistelun ja ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus antaa sen lausuntonaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Pykälä tarkastetaan heti.

Yhdyskuntarakentamisen valiokunnan päätös: Ehdotus hyväksyttiin seuraavalla muutoksella: Keskustelun aikana varapuheenjohtaja ... ehdotti muutosta valmistelun viimeiseen kappaleeseen seuraavasti:

Useat vierekkäiset johtokäytävät ovat haitta yhdyskuntarakenteen, maankäyttömahdollisuuksien, maanomistajien, maa- ja metsätalouden, hiilinielujen, yhdyskuntatalouden ja maisemakuvan kannalta, ja siten niitä tulee ehdottomasti välttää.

Ehdotusta tukivat jäsenet ..., ja sen jälkeen yhdyskuntarakentamisen valiokunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti. Pykälä tarkastettiin heti.

Kunnanjohtaja ... ehdotus: Kunnanhallitus hyväksyy yhdyskuntarakentamisen valiokunnan lausunnon kunnan lausuntona. Pykälä tarkastetaan heti. Kunnanhallituksen päätös: Ehdotus hyväksyttiin. Pykälä tarkastettiin heti.

LIITE

Korsholms kommun

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (NTM-centralen) begär utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning för elöverföring på fastlandet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky (Dnr EPOELY/2969/2023). Enligt förvaltningsstadgan § 54 tillhör det samhällsbyggnadsutskottets uppgifter att inom området för planläggning och markanvändning för kommunstyrelsen bereda utlåtanden om vägplaner för riksvägar samt om miljökonsekvensbedömningsprojekt och miljötillstånd som kan ha konsekvenser för planläggningen och kommunens samhällsutveckling. Handlingarna är framlagda 1.2–22.3.2024. Ett infomöte för allmänheten om bedömningsprogrammet har ordnats 13.2.2024. Utlåtandet ges senast 22.3.2024.

I sin kungörelse 31.1.2024 beskriver NTM-centralen projektet enligt följande: OX2 Finland Oy planerar den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky i Bottniska viken, Finlands ekonomiska zon, cirka 30–49 kilometer från kusten. I havsvindkraftsparken planeras högst 95 vindkraftverk, där den el som produceras förs i land med sjökablar. Projekthelheten är uppdelad i två separata MKB-processer. Detta MKB-förfarande innefattar elöverföringen på fastlandet, i vilket granskas alternativen för elöverföringen från kusten till elstationerna. Samtidigt pågår en separat MKB-process för vindkraftsparken i havsområdet och elöverföringen från havsområdet till kusten.

Elöverföringen på fastlandet sker med luftledningar på 400 kV och nära landförlingsområdet samt i ett projektalternativ med jordkablar. Det finns fem projektalternativ för elöverföringen och de ligger inom sju kommuners område: Kristinestad, Närpes, Korsnäs, Malax, Kurikka, Laihela och Korsholm. Elöverföringsalternativen ska i möjligaste mån placeras i befintliga kraftledningsgator, parallellt med befintliga luftledningar. För koppling av elöverföringen till stamnätet granskas tre olika elstationer: Kristinestads elstation, den planerade Åback elstation i Kristinestad och Toby elstation i Korsholm.

Alternativ som bedöms i MKB-förfarandet - SVE0: Projektet genomförs inte. - SVE1: En cirka 1,2 km jordkabel byggs i Kristinestad inom Björnöns hamnområde från landförlingsområdet (MVE1a) till kopplingspunkten Kristinestads elstation. - SVE2: En cirka 24 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Närpes (MVE1b) till den planerade Åback elstation i Kristinestad.

- SVE3: En cirka 94 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Närpes (MVE1b) till Toby elstation i Korsholm. - SVE4: En cirka 70 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Korsnäs (MVE2, MVE3) till den planerade Åback elstation i Kristinestad. - SVE5: En cirka 69 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Korsnäs (MVE2, MVE3) till Toby elstation i Korsholm.

Elöverföringen utreds med olika alternativa sträckningar och förverkligas med en kraftledning på 400 kV. Alternativen SVE3 och SVE5 på fastlandet leds till Toby elstation i Korsholm. Enligt den noggrannhet som utvisas i MKB-processens kartmaterial är alternativen inte placerade inom område som har ikraftvarande detalj- eller delgeneralplan med rättsverkan inom Korsholms kommun. De ligger dock inom området för strategiska generalplanen i Korsholm, godkänd 10.6.2013. Planen saknar rättsverkan, men är vägledande för kommunens markanvändning och samhällsutveckling. Den nordligaste delen av kraftledningens sträckning ingår i den pågående utarbetningen av delgeneralplanen för Helsingby-Toby, vars program för deltagande och bedömning (MBL §63) har varit framlagt under tiden 13.6–31.8.2023. Enligt preliminär tidtabell ska delgeneralplanens planutkast framläggas under år 2024.

Det är viktigt att säkerställa vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser genomförandet av projektet har för människors levnadsförhållanden och livsmiljö, region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön. Utgående från det nämnda är det av vikt att åtminstone utreda konsekvenserna för markägarna, boende, markanvändningen, Toby elstation och landskapsbilden. Därtill behöver möjligheten att för elöverföringen använda sig av redan befintliga linjegator också utredas. Om sådan möjlighet inte finns behöver det också utredas möjligheten att bygga ny elstation

där elöverföringen från projektområdet når stamnätet. Flertalet bredvid varandra liggande linjegator är till olägenhet för samhällsstrukturen, markanvändningsmöjligheterna, markägarna, jord- och skogsbruket, kolsänkorna, samhällsekonomin och landskapsbilden och behöver därmed undvikas. MKB-programmet inklusive bilagor finns publicerade på webbsidan <http://www.miljo.fi/tyrskyeloverforingfastlandMKB>

Planläggningschef ... förslag: Samhällsbyggnadsutskottet omfattar beredningen och föreslår för kommunstyrelsen att avge den som sitt utlåtande över miljökonsekvensprogrammet. Paragrafen justeras genast.

Samhällsbyggnadsutskottets beslut: Förslaget godkändes med följande ändring: Under diskussionen föreslog vice ordförande ... en ändring i sista stycket i beredningen enligt följande: Flertalet bredvid varandra liggande linjegator är till olägenhet för samhällsstrukturen, markanvändningsmöjligheterna, markägarna, jord- och skogsbruket, kolsänkorna, samhällsekonomin och landskapsbilden och behöver absolut undvikas.

Förslaget understöddes av ledamöter ... och omfattades därefter enhälligt av samhällsbyggnadsutskottet. Paragrafen justerades genast.

Kommundirektör ... förslag: Kommunstyrelsen godkänner samhällsbyggnadsutskottets utlåtande som kommunens utlåtande i ärendet. Paragrafen justeras genast. Kommunstyrelsens beslut: Förslaget godkändes. Paragrafen justerades genast.

Närpiön kaupunki / Närpes stad

Stadsdirektörens förslag: Stadsstyrelsen beslutar att avge bilagt förslag till utlåtande angående MKB-programmen för Tyrsky havsvindkraftpark och till parken anslutna elöverföringslinjer på fastlandet.

Stadsstyrelsens beslut: Förslaget godkändes enhälligt med följande ändringar och tillägg i utlåtandet

- Planeringen av elöverförings- och vätgaslinjerna bör göras så att linjerna inte placeras i direkt anslutning till fastboende och fritidsboende utan att det finns ett tillräckligt skyddsavstånd.

- I förslagets punkt 4 stryks orden "i huvudsak".

- Även för SVE2 bör dragningens ändamålsenlighet granskas.

Närpes stads utlåtande gällande MKB för Tyrsky havsvindkraftpark och till parken anslutna elöverföringslinjer på fastlandet

Närpes stad tackar för möjligheten att ge utlåtande gällande Tyrsky havsvindkraftpark och till parken anslutande elöverföringslinjer på fastlandet. Gällande havsvindkraftparken önskar vi framhålla att natur-, landskaps- och rekreationsvärden bör beaktas och sjöfartens och fiskets förutsättningar tryggas.

Då det gäller elöverföring på fastlandet önskar Närpes stad framföra följande:

1) Planeringen av elöverförings- och vätgaslinjerna bör göras så att linjerna inte placeras i direkt anslutning till fastboende och fritidsboende utan att det är ett tillräckligt skyddsavstånd.

2) I Närpes är så väl jord och skogsbruksmarken i aktivt bruk och förväntansvärdet är därför avsevärt för markägaren. Därför bör ersättningarna för mark som för markägaren går förlorad till kraftledningarna också beakta ett skäligt förväntningsvärde.

3) Närpes stad anser att man bör välja de alternativ som är kortast och påverkar minst markägare.

4) Elöverföringslinjer/kraftledningar från nya vindkraftsområden bör anläggas som jordkabel eller så att befintliga stolpar används för att undvika att nya kraftledningsgator behöver upprättas. Vi uppmanar aktörer som har ett planerat behov av kraftöverföring i större omfattning inom området att samverka, så att de

sammantagna ingreppen i naturen, de störande elementen för områdets invånare samt skadorna på jord- och skogsbruksmark kan minimeras.

5) I bedömningsprogrammet finns inte nämnt den planerade kraftledningen Träskböle-Norrskogen vilket påverkar alternativ 3 och 4. 6) Elöverföringsalternativ SVE3 och SVE4 är enligt vår bedömning direkt olämpliga utgående från de principer som anges i punkt 1-5 ovan och justeringar torde även behövas i de återstående alternativen för att minimera förlusten av produktionsmark. Även för SVE2 bör dragningens ändamålsenlighet granskas.

Slutligen vill Närpes stad påminna om att man bör hålla en aktiv dialog med kommunens invånare.

Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liitto ei anna lausuntoa tässä vaiheessa.

Pohjanmaan museo

Arviointiohjelmassa sivuilla 108-109 on huomioitu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä lakisuojeellut kohteet reittivaihtoehtojen vaikutusalueiden varrelta.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta museo haluaa muistuttaa että, merikaapeleiden rantautumisalueilla ja voimajohtolinjojen lähialueilla saattaa sijaita ennen vuotta 1960 rakennettuja, vielä tunnistamattomia ja ei inventoituja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Näistä kohteista ja ennestään inventoiduista kohteista, tulee esittää inventointitiedot, joiden pohjalta voidaan ympäristövaikutusten arvioinnissa ottaa kantaa hankevaihtoehtojen vaikutuksiin rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan.

Suomen Erillisverkot Oy

Ei vaikutusta toimintaan.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Varsinais-Suomen ELY-keskus, Kalatalousviranomaisen

Ei lausuntoa.

Väylävirasto

Väylävirasto tuo esille, että suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohton pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, ettei liikenneturvallisuuden kannalta tärkeille kohdille tule näkemäesteitä.

Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Mikäli johdon rakentamista tai esim. siihen liittyviä kuljetuksia varten tarvitaan joitakin erityisjärjestelyjä, kuten liittymien avartamista tai näkemäalueiden laajentamista, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa.

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä

johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Rautatiealueella voimalinjojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvan lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä. Sähköradan ylityksissä tulee olla vapaata tilaa (voimajohdon etäisyys) vähintään 11,5 m + jännitelisä kiskonselästä lukien. Korkeusvaatimus voi olla tätäkin suurempi, mikäli risteämisen kohdalla on muita ratateknisiä laitteita. Väylävirasto allekirjoittaa ja hyväksyy sähköradan ylitykset voimajohtojen osalta.

Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 40/2022), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa. Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluetelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluetelo>).

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Österbottens Svenska Producentförbund rf, Närpes östra lokalavdelning

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2, SVE3 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Närpes östra lokalavdelningens medlemmars ägor. De skulle gå över stora delar av åker och skogsmark som medlemmar i Närpes östra lokalavdelning äger eller arrenderar. För markägarna innebär kraftledningen att stora markområden med växtlig skogsmark skulle bli inlösta och värdelösa för markägarna. Lagring av virke är inte heller möjlig i närheten av luftledningen. På åkermark är det inte heller problem fritt med elledningsstolpar som hindrar maskiner komma fram på åkern. Dessutom blir det ogräshärdar kring stolpar och stöd vajrar.

Vi anser att alternativ SVE1 skulle vara det bästa med avseende på elöverföringslinjens påverkan på miljön och för markägarna. Och för att i fortsättningen bedriva ett effektivt jord- och skogsbruk.

Österbottens Svenska producentförbund rf, Västra Närpes lokalavdelning

Vid inlösning av kraftledningsgator bör skälig ersättning betalas markägarna. Inte enbart en engångssumma utan även årlig ersättning som kompensation för olägenheterna orsakade av kraftledningarna och kantzonerna.

Så fort det är klart vilket av alternativen som ska genomföras är det viktigt att planläggningen kommer i gång. Då kan markägarna komma med synpunkter på förverkligandet. Om stolpavståndet kan variera är det många som vill ha åsikter om var stolparna ska placeras, skogsholmat, stenpartier, råar och dylikt.

Har man längre tid för planeringen kan ett bättre resultat och mindre missnöje uppnås. Viktigt är också lindra olägenheterna för markägarna och boende i närheten genom att använda den senaste tekniken för att minska ljud, strålning och försvårande att bruka åkrar.

Om Ox2 har bättre förutsättningar att tillgodose markägarnas och de boendes krav borde det vara dom som bygger ledningarna, för att värna om sitt goda anseende i samhället.

Österbottens svenska producentförbund rf, Tjock lokalavdelning

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in i nordvästra delen av Tjock by och gå genom hela byn till den planerade inmatningsstationen i Åback. För markägarna innebär kraftledningen att stora markområden med växtlig skogsmark skulle bli inlösta och värdelösa för markägaren. Lagring av virke blir inte heller möjligt i omedelbar närhet av elöverföringslinjen. På åkermark blir det problematiskt med stolpar som hinder för maskinerna och dessutom blir de ogräshärdar som sprider ogräs till resten av åkern.

Vi anser att alternativ SVE1 skulle vara det bästa med avseende på elöverföringslinjens påverkan på miljön och för markägarna.

Vi motsätter oss alternativen SVE2 och SVE4 eftersom de inkräktar på markägarens rättigheter. Vi anser att redan idag har markägarna i Tjock by blivit hårt drabbade av elöverföringslinjer eftersom vi har flera linjer som går genom södra delen av byn. Samt det omfattande vindkraftsområdet i norra delen av Tjock by.

Vi anser att det skall göras en utredning över linjedragningarna inom Kristinestad så att de elöverföringslinjer som finns redan idag utnyttjas så effektivt som möjligt. Vi anser att energi från vindkraftsparkerna öster om riksväg 8 inte ska använda inmatningsstationen i Kristinestad och den kunde istället utnyttjas för den havsbaserade vindkraftsparken.

Asiantuntijakomentit / Expertkommentarer

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, alueidenkäyttö

Hankkeessa on kokonaisuutena kyse maakuntien tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, kestäviin teknisen huollon järjestelyihin, virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen ja maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen vaikuttavasta hankkeesta. Tällä hetkellä Pohjanmaan alueella on vireillä useita tuulivoimahankkeita. Myös täysin uusia uusituvia luonnonvaroja hyödyntäviä energiahankkeita, kuten aurinkovoima tai vety, voi alueelle kehittyä.

Suomen merialuesuunnitelma 2030 on osoitettu hankealueelle Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren merenkulunalueet. Hankkeessa on hyvä huomioida näihin suoraan kohdistuvat vaikutukset sekä mahdolliset kerrannaisvaikutukset merenkulkuun liittyen. Hankealue sijoittuu merialuesuunnitelmassa esitetylle potentiaaliselle merituulivoiman energiantuotantoalueen länsipuolelle.

Merituulivoimaloiden osalta on hyvä huomioida, että vaikutusalueen voimakkuuden arvioinnissa käytetään normaalisti Ympäristöministeriön oppaan "Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, 2016" etäisyysvyöhykkeitä. Tuon luokituksen laatimisen ajankohtana tuulivoimalat ovat olleet hieman pienempiä. Tässä hankkeessa vastaavasti kokonaiskorkeus on 370 metriä, roottorin halkaisija 340 metriä. Alueidenkäytön ryhmä huomauttaa, että tuulivoimaloiden koon kasvu voi mahdollisesti vaikuttaa myös etäisyysvyöhykkeiden määritykseen ja maisemallisten vaikutusten arviointiin.

Alueidenkäytön ryhmä katsoo, että hankealueen ja tuulivoimaloiden suuruusluokasta johtuen maisema- ja näkemäanalyysit tulee laatia huolellisesti ja varmistua riittävästä määrästä kuvauspisteitä ja havainneaineistoa. Hankkeessa tulee huomioida ja arvioida erityisesti valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet (mm. Unesco, RKY-alueet, VAMA) sekä muutoin prosessin aikana tunnistetut herkät kohteet kunnissa ja vaikutusalueella (mm. asukkaat, virkistys- ja luontokohteet). Havainnemateriaalia tulee laatia normaalien todenmukaisten päiväkuviin lisäksi ilta-aurinko- sekä yökuvina, niin tuulivoimaloiden kuin mahdollisten merisähkösäemien osalta. Jopa 370 metriä korkeiden tuulivoimaloiden näkymävaikutusten arvioimiseksi tulisi laatia myös liikkuvaa kuvaa, esimerkiksi videosovitteita, lopojen pyyhkäisyvaikutuksista. Selvityksiin voisi tuoda vertailu- ja kuvatietoa toteutuneista merituulihankkeista maailmalta.

Selvityksissä ja arvioinneissa tulisi huomioida vaikutusten ja niiden merkittävyyden osalta myös lentoestevalot sekä mantereelta havaittavat kangastusvaikutukset. Lisäksi selvityksissä tulee huomioida ja noudattaa Suomessa annettuja ohjeita koskien tuulivoimalamelua. Välkevaikutusten osalta käytäntönä on ollut noudattaa Ruotsin kanssa samoja suositushjeita 8 tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä.

Sähkösiirron vaihtoehdot sijoittuvat pääosin uusiin maastokäytäviin yhden tai useamman kunnan ja maakunnan alueella. Myös olemassa olevia johtokatuja on tarkoitus hyödyntää, joten yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa tulee edistää. Sähkösiirron osalta tulee huomioiduksi myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Alueidenkäytön ryhmä pitää hyvänä, että hankkeessa tarkastellaan sähkösiirtoreittien osalta toisistaan poikkeavia vaihtoehtoja vaikutuksineen.

Alueidenkäytön ryhmä katsoo, että hankkeessa olisi hyvä tarkastella myös sähkösiirron maakaapelointivaihtoehtoja rantautumisalueiden sekä herkkien kohteiden ympäristössä.

Kaapelikäytävien ja sähkösiirtoreittien osalta maisemalliset sekä maankäyttöön vaikuttavat seikat korostuvat rantautumisalueilla, asutus- ja kyläalueilla sekä arvokkailla maisema-alueilla. Ratkaisuilla on vaikutuksia myös ihmisiin, asutukseen, elinkeinoihin ja viheryhteyksiin. Arvokkailla maisema-alueilla on positiivista, jos olemassa olevia voimajohtopylväitä voidaan käyttää tai ne sijoittuvat nykyiseen johtokäytävään. Tästä huolimatta tulee näillä vaikutusalueilla huolellisesti arvioida vaikutukset erityisesti maisemaan, ihmisiin ja elinkeinoihin, kuin myös kylärakenteeseen mahdollisten maankäytöllisten rajoitusten vuoksi. Kun kyse on ympäristöstään vahvasti erottuva rakentaminen, olisi se toteutettava sellaisilla sijoitusratkaisuilla ja muilla teknisillä toimenpiteillä, ettei arvokkaita kohteita turmella tai vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäiset. Sähkösiirron osalta alueilla tulisi harkita maakaapelointia.

Voimajohtohankkeen eri vaihtoehdot on YVA-ohjelmassa esitetty kartalla ja etäisyydet Unescon maailmanperintökohteeseen, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin niin ikään esitetty kartalla ja etäisyydetaulukoina. Jatkosuunnittelussa ja maisema- ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kannalta olisi tärkeää havainnollistaa kartalle ne kohdat, joissa 400 kV voimajohto kulkee samassa käytävässä muiden voimajohtojen kanssa. Havainnekuvia tulee esittää kulttuuriympäristön arvoalueista ja -kohteista ja tärkeää olisi havainnollistaa sitä, kuinka paljon voimajohtoreittien läheisyyteen sijoittuu maatuulivoima-alueita, toteutuneita ja/tai suunnitteilla olevia. Sähkösiirtoasemia ei tule sijoittaa kulttuuriympäristön arvoalueille eikä niiden lähivaikutusalueelle.

Sähkösiirtoreitit voivat myös tulla kulkemaan kylien ja asutuksen lähellä, minkä vuoksi tiedottaminen ja asukkaiden kuuleminen on erittäin tärkeää.

Yleisesti hankkeen sähkösiirrosta kohdistuu vaikutuksia ihmisiin, asutukseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Asutukseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa hankealueen kunnilla on myös vastuuta, jotta ajantasaiset tiedot voimassa tai vireillä olevista kuntakaavoista ovat käytettävissä. Ajantasaiset kuntakaavojen tilanteet tulee tarkistaa kunnista. Maakuntakaavojen ja kuntien kaavoituksen tavoitteet ja määräykset tulee huomioida, ja mahdolliset päivitystarpeet voimajohtojen sekä sähkö- ja vetyasemien tai mahdollisen varastoinnin osalta mantereella olisi hyvä arvioida. On tärkeä kiinnittää huomiota esitettyjen kaavojen selkeyteen ja luettavuuteen, YVA-ohjelmassa on hyödynnetty laajasti kartta-aineistoa mikä on hyvä.

Vetyratkaisujen osalta alueidenkäytön ryhmä katsoo, että mahdollisen mantereelle suuntautuvan siirron ja varastoinnin toteutus ja vaikutukset jäävät osin epäselviksi. YVA-prosessissa olisi hyvä selvittää myös mahdolliset vetyyn liittyvät kuljetus- tai sijoittamisratkaisut tilantarpeineen, jotka voivat vaatia kaavallisia ratkaisuja. Esitettyjen vetyratkaisujen vaikutuksia tulisi arvioida sekä huomioida mahdolliset muut julkisesti tiedossa olevat vetyhankkeet ja niiden mahdollinen kytkeytyminen tähän hankkeeseen kuten Suomi-Ruotsi vetyputki.

Muiden hankkeiden yhteisvaikutusten osalta on hyvä huomioida, että alueella on vireillä useampia YVA-hankkeita. Alueidenkäytön ryhmä katsoo, että yhteisvaikutusten kuvaamiseksi ja arvioimiseksi olisi hyvä esittää lähialueiden tuulivoimahankkeet kokonaisuudessaan kartalla, vähintäänkin niiden osalta, joiden sähkönsiirtovaihtoehtojen tiedetään sijoittuvan lähelle tämän hankkeen vaihtoehtoja. Yhteisvaikutuksia tulisi arvioida niin mereltä kuin mantereelta käsin.

Yleisesti alueidenkäytön ryhmä pitää tärkeänä, että hankkeessa tullaan arvioimaan, onko hankkeella muuhun maankäyttöön ristiriita tai muita rajaavia tekijöitä olemassa. Alueidenkäytön ryhmä toteaa muutoin, että YVA-ohjelmassa on esitetty maankäyttöön ja kaavoitukseen osalta kokonaisuutena arvioitavaksi relevantit vaikutukset edellä mainitut huomioiden.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, pohjaveden suojelun ryhmä

YVA-ohjelmassa on oikeat ja riittävän laajat tiedot sähkönsiirtoreittien varrella ja läheisyydessä sijaitsevista pohjavesialueista. YVA-ohjelman mukaan hankkeen pohjavesivaikutukset arvioidaan asiantuntija-arviona olemassa olevan aineiston perusteella. Arviossa huomioidaan lähteet ja talousvesikaivot. YVA-ohjelman mukaan vaikutusten arvioinnissa huomioidaan rakentamisen aikaiset ja käytön aikaiset vaikutukset. Pohjaveden suojelun ryhmä katsoo, että esitetyt pohjavesivaikutusten arviointimenetelmät ovat hankealueen luonne huomioiden riittäviä.

Pohjaveden suojelun ryhmä huomauttaa, että pohjavesivaikutukset tulee arvioida ainakin yleisellä tasolla myös luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolella. Pohjavesivaikutusten arvioinnin kannalta tärkeä tieto on maanpinnan alle ulottuvien rakenteiden syvyys ja laajuus suhteessa maaperän kerrosjärjestykseen ja pohjaveden pinnan tasoon. Selostukseen tulee selvittää pylväiden perustuksien mitat. Maaperä- ja pohjavesiolosuhteet tulee selvittää luokitelluilla pohjavesialueilla, suunniteltujen sähkönsiirtoreittien kohdalla. Pohjavesivaikutusten vähentämisen menetelmät luokitellulla pohjavesialueilla tulee tarvittaessa esittää esim. pylväiden sijoittelulla. Lähtökohtaisesti pylväitä ei tule sijoittaa pohjaveden muodostumisalueelle. Lisäksi tulee huomioida paineellisen pohjaveden mahdollisuus peltoalueilla, eteenkin Rismarkenin pohjavesialueen läheisyydessä. Haitallista pohjaveden purkautumista ei tule päästä tapahtumaan.

Rantautumisalueen läheisyyteen sijoittuvan sähköaseman sijoittelua ja mahdollisen maakaapeloinnin pituutta eri reittivaihtoehdoissa ei ole tarkemmin määritetty. YVA-ohjelman mukaan sähköaseman sijainti tarkentuu myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Pohjaveden suojelun ryhmä katsoo, että uusia sähköasemia ei tulisi ensisijaisesti suunnitella pohjavesialueelle. Vaikutusarvio tulee tehdä myös rakennettaville sähköasemille. Boviksandenin pohjavesialueen ylittävältä osalta vaihtoehdoissa SVE4 ja SVE5 tulee myös sähkönsiirron maakaapeloinnin vaikutukset arvioida, mikäli suunniteltu uusi sähköasema sijoittuu pohjavesialueen itäpuolelle ja sähkönsiirto toteutuisi maakaapelina ilmajohdon sijaan.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristönsuojelu

Sähkönsiirron vaikutuksia suunnitelman mukaan arvioidaan ”vertaamalla vesistöjen nykytilaa hankkeen suunnitteluun perustuvien sekä vastaavista toiminnoista kertyneiden kokemusten ja tietojen avulla. Arvioinnissa huomioidaan myös mahdolliset olemassa olevien teiden kunnostamisesta syntyvät vaikutukset”. Ennalta arvioiden esitys kuulostaa aika ympäripyöreältä. Pintavesien tilaan hankkeella ei oikein suunniteltuna ja toteutettuna pitäisi olla suuria vaikutuksia, mutta arvioinnissa on huomioitava joki- ja puroumien työnaikaisten ylitysten vaikutukset sekä vedenlaatuun että vedenkorkeuksiin ja yläpuoliseen maankuivatukseen (myös ylivirtaamatilanteissa). Vaihtoehdot 3 ja 5 kulkevat Laihianjoen ja Tuovilan välillä tulva-alueella ja tämä tulee huomioida hankkeen toteutuksessa, etteivät suuret tulvat uhkaa sähkönsiirtoa.

Vaihtoehtoja tarkasteltaessa on selvitetävä riittävästi vaikutuksia asukkaiden terveyteen. Lisäksi hankkeessa on arvioitava eri vaihtoehtojen ilmastovaikutukset (mm. puuston poisto, kuivatus- ja maa-ainestarpeet).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikennevastuualue

Liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa riittävältä tässä vaiheessa. Tarkasteltavana vaikutusalueena on lähimmät maantiet, jotka voimajohto ylittää tai joita se sivuaa. Voimajohtoon kanssa risteävät maantiet on kattavasti listattu, jonka lisäksi ne on esitetty kartalla. Myös Väyläviraston ohjeet ja määräykset voimajohtojen sijoittamisesta maanteiden läheisyyteen on huomioitu. Huomautamme, että voimajohtot saattavat hankaloittaa maantieverkon kehittämistä tulevaisuudessa, jonka takia tulisi suosia lyhyitä reittivaihtoehtoja, tai esim. yhteiskäyttöpylväitä. Sähkönsiirtovaihtoehtoja SVE3 ja SVE5 koskien huomautamme, että Tuovilaan on suunnitteilla merkittävä määrä uusia voimalinjoja. Lisäksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus laatii yleissuunnitelmaa ”Valtatien 3 parantaminen välillä Helsingby—Laihia” (Vaasan moottoritien jatke), ja tiesuunnitelmaa Vikby—Martoinen-yhteydestä Tuovilan lähistöllä, jotka tulee tarvittavin osin huomioida jatkosuunnittelussa. Maantieverkon kannalta parhaana vaihtoehtona pidämme Karhusaareen sijoitettavaa lyhyttä maakaapelivaihtoehtoa SVE1, joka ei risteä maanteiden kanssa (ohjelmassa mainittu tie 47959 ei ole maantie).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, vesistöyksikkö

Tulvasuojelu- ja kuivatusryhmän mukaan suunnitellut sähkönsiirtolinjat ylittävät useiden vesistöjen tulvavaara-alueita. Tuovilan sähköasema sijaitsee Kyrönjoen ja Laihianjoen ns. bifurkaatioalueella ja on tulvavaarassa. Tulvavaarakartat löytyvät <https://www.vesi.fi/vesitieto/tulvakarttapalvelu/>, mutta kaikkia sähkönsiirtolinjojen reiteillä olevia vesistöjä ei ole tulvakartoitettu.

KARTTOJA

Vesienhoitoryhmän mukaan YVA-ohjelman tekstissä on mainittu, että Harrströmin vesimuodostuman ekologinen tila olisi tyydyttävä. Vesimuodostuman ekologinen tila on kuitenkin luokiteltu Valtioneuvoston (2021) hyväksymässä vesienhoitosuunnitelmassa välttäväksi. Tieto tulee korjata YVA-selvitykseen.

YVA-ohjelman kappaleessa 13.1.2 todetaan, että pääosin kallioperä ei sisällä raskasmetalleja tai sulfidimineraaleja. Sellaisilla alueilla, joilla kallioperä sisältää raskasmetalleja tai sulfidimineraaleja, tulee ne huomioida jatkosuunnittelussa, pintavesivaikutusten minimoimiseksi.

Pintavesien, erityisesti pienvesien, osalta tulee arvioida varjostavan puuston poiston vaikutuksia. Mahdolliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa tulee tarkastella myös pintavesien osalta.

Vaihtoehdossa MVE1b tulee huomioida vaikutukset kalankulkuun Närpiönjoen ja merialueen välillä. Vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa on tunnistettu alueelle tarve kalankulkua parantaville toimenpiteille ja on tärkeätä, että merituulivoimahanke ei heikennä niiden toteutusta ja toimivuutta

Hanke tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu esteellisyyttä vesieliöstön vapaalle liikkumiselle hankealueella (mm. tierummut). Jos virtavesiä ylitetään työkoneilla, tulee ottaa huomioon eroosioriski ja pyrkiä estämään eroosio sekä uoman rakenteen muuttuminen. Kaiken kaikkiaan hankesuunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset vesistövaikutukset, myös välilliset, ja pyrkiä vähentämään vesistövaikutuksia.

YVA-ohjelman liitteinä olevat kartoista hahmottui hyvin suunniteltujen sähkönsiirtoreittien pintavesiuomien ylitykset ja ne oli esitetty tarpeeksi tarkalla karttapohjalla.

Energiansiirtoreitti ja sähkönsiirto mantereella

Vaihtoehdossa MVE1b tulee huomioida vaikutukset kalankulkuun Närpiönjoen ja merialueen välillä. Vesienhoitosuunnitelman toimenpideohjelmassa on tunnistettu alueelle tarve kalankulkua parantaville toimenpiteille ja on tärkeätä, että merituulivoimahanke ei estä tai heikennä niiden toteutusta ja toimivuutta.

Vaikutukset mantereen vesimuodostumiin ja pienvesiin tulee selvittää riittävästi. Happamien sulfaattimaiden osalta tulee huomioida ”Happamien sulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin: Opas happamien sulfaattimaiden huomioimiseen ja vaikutusten hallintaan”.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Voimajohtoreittien pituudet vaihtelevat suuresti (1,2–94 km). Erytishuomiota tulee kiinnittää siihen, että reittikohtaiset vaikutukset olisivat mahdollisimman yksiselitteisesti avattu ja helposti keskenään vertailtavissa.

Yleistäen voidaan todeta, että alueelle kohdistuu tällä hetkellä voimakasta maankäytön painetta etenkin tuulivoimarakentamisen ja siihen liittyvän infran toimesta. Näin yhteisvaikutusten huomioiminen, hanketoimijoiden välinen yhteistyö ja varovaisuusperiaatteella toimiminen ovat äärimmäisen tärkeitä. Tässä korostuvat esimerkiksi eri aluetasoilla tärkeiden viherrakenneyhteyksien, suojelualueiden kytkeytyneisyyden ja tärkeiden luontokohteiden haittavaikutusten huomioiminen. Tärkeiden viheryhteys- ja kulkuyhteystarpeiden sijoittuminen on hyvä tunnistaa jo nyt, kun johtoalue on melko kapea.

Työpöytä tarkastelun (sis. poissulkevamenettely pääpiirteissään), hyödynnettyjen tausta-aineistojen ja maastohavaintojen kautta korostuvat luontoarvokohteet ja voimajohton vaikutukset niihin tulee esittää hankkeen jatkokomentoinnin mahdollistamalla tarkkuudella. Tausta-aineistot ja selvityksissä huomioitavat kohteet tulee esittää yksiselitteisesti; Ohjelmasta jää epävarmaksi se, mitä tausta-aineistoja on hyödynnetty eri osioissa ja se onko aineistopyynnöissä ollut mukana Lajitietokeskuksen sensitiiviset lajit. Luonnonsuojeluyksikkö toivoo, että hanketoimija lähettää kartoituskohteet ja -reitit paikkatietomuodossa osaksi selostusta.

Pintavedet ja pienvedet: Herkkien pienvesien/virtavesiuomien ja sähkönsiirtoreittien risteämis- ja sivuamiskohtiin tulee kiinnittää erityishuomiota. Arvokohteet ja niiden huomioisen suositukset/suunnitelmat tulee esittää arvioinnin mahdollistamalla tavalla ja tarkkuudella. Uomaosuudet muodostavat reunakasvillisuuksineen eri asteisesti säilyneen, mutta tärkeän virtavesiympäristön ekologisen viheryhteyden ja pienilmaston. Erityisesti arvokkaiden kohteiden tunnistaminen ja kohteisiin mahdollisesti kytköksissä olevan arvokkaan lajiston (mm. taimen, saukko, majava, muu kalasto, liito-orava) huomioiminen korostuu. Happamien sulfaattimaiden mahdollisuus tulee niin ikään huomioida suunnittelussa.

Luonto- ja lajikartoitukset yleistä: Tehtyjen kartoituksen perusteella tulee voida poissulkea lain turvaamat luontoarvot voimansiirron alueelta ja sen vaikutusalueelta.

Direktiivilajikohteet tulee esittää arvioinnin mahdollistamalla tavalla (riittävä tarkkuus ja laaja alue). Näin kriittisten kohteiden luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentyminen voidaan tarpeen mukaan poissulkea tai huomioida jatkossa. Esimerkiksi arvioitaessa metsäluontokohteiden merkitystä liito-oravalle tulee huomioida lajin lyhytikäisyys ja rakenteiden pitkäaikainen vaikutus lajille. Liito-oravalle potentiaalisilla elinympäristöillä ei välttämättä tehdä havaintoa lajista yksittäisenä inventointivuotena. Reviirien väliaikainen tyhjentyminen kuuluu lajin ekologiaan. Näitä potentiaalisia elinympäristöjä, jotka yleensä selkeästi erottuvat ympäröivästä luonnosta, tulee käsitellä kuten aktiivisia liito-oravareviirejä mikäli pitkäaikaisella havainnoinnilla ei pystytä poissulkemaan lajin esiintymistä alueella. Tämä tehdään esimerkiksi turvaamalla liito-oravien esiintymisalueiden kytkeytyneisyys ja esittämällä ratkaisumalleja, joiden avulla mahdollisesti haitallisia vaikutuksia on mahdollista lieventää.

Linnusto: Voimajohtoreitit sijoittuvat linnustolliselle arvokkaalle alueelle. Linnustoon kohdistuvien vaikutusmekanismien ja vaikutusten suuruuden arviointi on erityisen tärkeää. Tämä voi olla tarpeen tehdä laji-, lajiryhmä tai aluekohtaisesti. Arviointi tulee tehdä jatkokomentoinnin mahdollistamalla tarkkuudella perustuen riittäviin selvityksiin ja tietolähteisiin sekä ajantasaisiin tausta-aineistoihin. Tässä korostuu myös maankäyttöä muuttavien hankkeiden yhteisvaikutusten huomiointi. Linnustovaikutusten arvioinnissa

korostuu myös maantieteellisen sijoittumisen näkökulma ja se, miten tunnistetut linnustolle tärkeät alueet ja voimajohto sijoittuvat toisiinsa nähden aiheuttaen mahdollisia vaikutuksia.

Linnustolle erityisen kriittiset johto-osuudet tulee tunnistaa sekä lieventävien toimenpiteiden tarve ja toimivuus arvioida. Esimerkiksi rakentamisvaiheessa voi olla tarve huomioida linnuston pesimäaika. Tässä voi hyödyntää metsänkäsitteilyn lajikohtaisia häiriöetäisyyksiä, toki suositukset vaativat tapauskohtaista harkintaa.

Reitit sijoittuvat linnuston päämuuttoreiteille ja paikoittain itälänsuuntaisesti muuttoväyliä vasten. Voimajohtoreitit sijoittuvat myös muutonaikaisten mahdollisten levähdysalueiden ja muuttoa mahdollisesti ohjaavien jokilaaksojen välittömään läheisyyteen. Nämä lisäävät linnuston riskiä törmätä johtoihin. Muuttolinnuston törmäysriskiä tunnistetuilla riskikohteilla tulee arvioida ja lieventäviä ratkaisuja esittää.

Pesimälinnustovaikutuksia tulee pohtia varsinaisten linnustokartoitusten lisäksi myös potentiaalisten elinympäristöjen ja niiden mahdollisen menetyksen, pirstaloitumisen ja heikentymisen näkökulmasta. Myös pesimälinnuston törmäysriskiä tulee kriittisillä kohteilla arvioida ja sen lieventämistarvetta arvioida. Esimerkiksi FINIBA-alueella korostuu elinympäristöpotentiaalinen ja pirstaloitumisen näkökulma.

Tiedettyjä (suurten) petolintujen pesiä ja elinpiirejä sijoittuu voimalinjan vaikutusalueelle. Millaisen riskin voimalinja muodostaa, tulee arvioida. Voimalinja voi sijoittua esimerkiksi reviin ydinalueille, ruokailu- ja pesimäalueen väliin tai pesäpoikasajan lentoharjoittelun alueelle, nämä kasvattavat törmäysriskiä voimajohtoon. Vaikutusarvio tulee sisältää törmäysherät elinkierronvaiheet ja saalistuslennot. Mahdollisuuksien mukaan arviota tulee täydentää ja tarkentaa lähistön hankkeiden selvitystuloksilla. Vaikutusarviossa huomioitujen pesät ja mahdolliset elinpiiri-, törmäys- tai saalistuslentomallit tulee esittää ja niitä tarvittaessa hyödyntää ja täydentää hankkeen selvityksillä.

Suurpedot: Arvioinnin tulee perustua riittäviin tietolähteisiin ja ajantasaisiin selvityksiin. Esimerkiksi suden osalta selvityksessä on syytä ottaa saatavilla olevat aineistot mahdollisimman kattavasti huomioon: Luonnonsuojeluyksikkö ohjeistaa huomioimaan Luonnonvarakeskuksen mahdollisen lausunnon jatkosuunnittelun tueksi.

Natura-alueet: Luonnonsuojeluyksikkö nostaa esille, että Natura-alueisiin kohdistuvien linnustovaikutusten arviointitarpeeseen ei ole kiinteää etäisyysarvoa. Nyt Natura-tarvearvion rajana on ohjelmassa käytetty 1 km etäisyyttä. Erityisesti SPA-statuksen Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviossa korostuu suunniteltavan voimalinjan, muun maankäyttöä muuttavan toiminnan ja linnustollisesti tärkeiden kohteiden maantieteellisen sijoittumisen tarkastelu. Myös yhteisvaikutusten arviointi korostuu, alueelle kohdistuu voimakas tuulivoiman rakentamispaine.

Luonnonsuojeluyksikkö yhtyy näkemykseen siitä, että Natura-arviointi tulee laatia Hinjärven Natura-alueelle.

Sarvinevan (Sanemossan) Natura-alue on maakunnallisesti arvokas lintusuo. Luonnonsuojeluyksikkö arvioi, että Sarvinevan suojeluperusteisen linnuston mahdollisesti Natura-alueen ulkopuolelle suuntautuvat lennot Lisansjön ja Kajaneskogenin Natura-aluetta kohti ja näin alueiden kytkeytyneisyyden tarkastelu puuttuu arviosta. Tässä korostuu erityisesti Natura-alueen suojeluperusteena oleva pesivä ja lisääntyvä lajisto. Lisansjön eteläpuolelle sijoittuu paikkatietotarkastelun perusteella soista matalakasvuista aluetta, joka mahdollisesti lisää voimajohtoihin kohdistuvaa törmäysriskiä.

On myös tilanteita, joissa yksittäisiä lajeja on mahdollista pitää esimerkiksi SAC-statuksen Natura-alueen suojeluperusteena olevan luontotyyppin ominaisena tai erämaista luonnetta korostavana. Tämä korostaa Kajaneskogenin Natura-alueella pesivään suureen petolintuun kohdistuvien vaikutusten ja johtoihin sijoitettavien huomiorakenteiden tarpeellisuuden arvioimisen tärkeyttä osana hanketta.

Liito-orava on useammalla Natura-alueella suojeluperusteena. Lajin kulkuyhteyksien säilymiseen tulee kiinnittää erityishuomiota, jotta kulkumahdollisuudet eivät rajoitu liiaksi voimalinjan muodostaman estevaikutuksen vuoksi. Liito-oravan esiintymisalueiden kytkeytyneisyyttä ja niiden turvaamista tulee sisällyttää arvioon riittävän laajassa mittakaavassa.

Mielipiteet / Åsikter

Byagårdsföreningen i Toby

Utlåtande om ledningsgator från vindkraftsparker i Österbotten

Toby är placeringsorten för en av de största elstationerna i landet och hit kommer högspänningslinjer från alla väderstreck. Söderifrån kommer i dagsläget en 400 kV linje och en 110 kv linje. Beslut om en tredje linje från Jutskog vindkraftpark i Malax har redan tagits. Linjen går parallellt med de 2 redan befintliga linjerna, vilket ökar på ledningsgatans bredd med 50 m. Ledningsgatan kommer att förstöra åtskilliga hektar skogsmark för markägare i flera kommuner och på många håll hota bebyggelse.

Nu är 3 havsvindparker utanför Korsnäs och Närpes under planering. Dessa kräver i sin tur nya högspänningslinjer, och i alla aktuella planer är en dragning till Toby ett alternativ.

Enligt invånarna i Toby och andra byar i Korsholm som påverkas av ledningsgatorna är det INTE ett alternativ att ytterligare göra ledningsgatan bredare. Nu måste myndigheterna verkligen ta itu med att koordinera överföringen av el från vindkraftparkerna. Nuvarande praxis är att man först får tillstånd att bygga vindkraftsparken och sedan funderar man på högspänningsledningarna, och då har man inte sett av något samarbete mellan de olika bolagen.

För att få ordning på kraftledningar från de planerade vindkraftparkerna måste man dra en havskabel till ett och samma ställe från de havsvindparker som planeras utanför Korsnäs, Närpes och Kristinestad. Denna plats skall vara på ett sådant ställe där avståndet till närmaste stamnätsstation är möjligast kort. På så sätt sparar man värdefull skog, som också utgör en kolsänka. Om överföringskapaciteten i stamnätet inte räcker till lägger man flera överföringskablar i befintliga stolpar, som man har gjort i Södra Finland. På så sätt sparar man på värdefull skog, natur samt boendemiljön för människor.

Oy Electroteam Närpes Ab

Vår protest mot landföringsplatsen för MVE1b

Med förfäran har vi tagit del av OX2 Finland Oy.s program för miljökonsekvensbedömning (MKB-PROGRAM) för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och MKB-program för elöverföring till havs och land och vi protesterar mot planerna.

Det är främst landföringsplatsen för sjökablarna och vätegasledningen MVE1b som vi protesterar emot.

Sjökabeln MVE1b kommer i land på Böle med flera byars samfällighets område i Kaldnäs och på ett område med strandplan som är uppgjord 1975. Sjökablarna/vätgasrören kommer att dras i land ca:50-80m från vårt fritidshus som vi använder som åretruntboende ....

Vi har planer på att söka tillstånd för att ändra vår tomt till fastboende.

Planen är att sjökabeln/vätgasrören skall komma i land i den lilla grunda viken, vilket gör att den blir förstörd av massivt grävande för ledningarna.

Havsörnarna vistas en hel del i viken, de sitter ofta på stenarna eller flyger över viken på jakt efter byten. Viken är rik på fisk- och fågelliv med bland annat häckande svanpar och grå häger. Fiskarna främst gäddor använder sig av det lilla diket som kommer ut i viken under lekningstiden på våren allt naturligt blir förstört då. Viken är stenrik som gör att havsörnarna trivs, de sitter ofta på stenarna och äter sin fångst. Viken är också populär plats för fritidsfiske både vinter och sommardag.

Det kommer också att förstöra för oss som använder båtar vid våra fritidshus. Eventuell muddring för båttrafiken till fritidstomterna kommer då att vara omöjligt vilket gör en värdeminskning på tomterna.

I samband med att sjökabeln/vätgasrören dras i land med MVE1b dragningen så kommer det att öppnas upp en ledningsgata vid landförlingsområdet upp mot Kaskövägen stamväg 67 och placeras elstationen där också så blir det ännu större område som är öppet upp mot vägen. Där kommer trafiken att öka markant om Metsä Board bygger sin nya fabrik det kommer att medföra mycket högre buller från trafiken, som stör fritidsboenden och den naturliga miljön i viken.

Landförlingsområdet är på en Strandplan för del av Kaldnäs by B-1905, nr3 godkänd 05.06.1975

Kraftledningen SVE2 och SVE3 anslutes också till MVE1b så dessa borde tas upp som icke lämpliga sträckor.

På grund av sjökablarna/vätgasledningens explosions risker och att det blir så öppet mot Stamväg 67 anser vi att skyddsavstånden till fritidshuset som befinner sig vid landförlingsplatsen MVE1b är för korta, då de endast är 50-80m från våra hus. Kraftledningarna och vätgasrören måste ju också ha ett skyddsavstånd till varandra därför tror vi att ledningsgatorna blir mycket större än vad som står i OX2:s plan. Det finns helt enkelt inte utrymme där landförlingsplatsen är tänkt.

Då både vatten och landområdet blir förstört kommer det att medföra stora värdeminskningar på de närmsta fastigheterna.

Därför protesterar vi kraftigt mot dessa planer.

Mielipide 1 / Åsikt 1, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

Vi undertecknare av denna anmärkning:

Med förfäran har vi tagit del av OX2 Finland Oy:s program för miljökonsekvensbedömning (MKB-program) för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och MKB-program för el-överföring på fastlandet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och vi protesterar mot planerna. Vi har tillräckligt med vindmøllor på land, vill inte ha dem till havs också!

Till planen hör att bygga 95 vindkraftverk ute till havs med en totalhöjd 270-370 m över havet och föra i land el och eventuellt vätgas med sjökabel och vätgasrör.

Det finns 4 alternativa sträckningar för sjökabel/vätgasrörledningar varav en MVE1b berör vårt område. Enligt förslaget dras den i land i Kaskö stad i Närpesområdet (Närpesfjärden). I verkligheten är landförlingsområdet enligt SVE2 och SVE3 i Närpes och Närpesfjärden enligt MKB:s karta.

Inom det otydliga MKB förslaget MVE1b för el-överföring/vätgas från vindkraftsparken till fastlandet finns en Strandplan för del av Kaldnäs by B-1905, nr 3 godkänd 05.06.1975 för 50 st villatomter, största delen bebyggda med fritidshus och flera åretruntboende, parker, simstrand, båthus och båthamn. Att här gräva ned sjökabel och eventuellt vätgasrörledning i viken med 80 m:s bredd där vattendjupet är mellan 1-2 m skulle minska och förstöra rekreativvärdet för hela området.

Strandplanen omfattar Finnbyområdet, Närpesfjärden, Sjölyset, Domören, Skitugrund, halva Granskär och Kaldnässudden. Området är planerat för rekreation och som fritidsområde för människors hälsa, trivsel, fritidsfiske, båtutflykter, naturupplevelser och välbefinnande, fina strövområden och vandringsområden. Vi har häckande havsörn i närheten och många häckande sjöfåglar. I början av den föreslagna undersökningskorridoren MVE1b finns Sydbottens skärgård FINIBA området.

Inom undersökningskorridoren MVE1b finns förutom planen också andra halvan av Granskär, Nybondören, Ledören och Högskäret med ca 50 tal fritidshus och även åretruntboende som också blir drabbade av detta.

Godkännes OX2:s anhållan för MVE1b är det slutet för vårt rekreations- och fritidsområde. På landförsömsområdet där sjökabeln/vätgasrörledningen är planerad att inkomma fordras 80 m bred ledningsgata samt för elstation ca 300x500m stort landområde.

Därtill planeras enl. SVE2 en 400 kilovolt kraftledning från landförsömsområdet i Närpes (MVE1b) till den planerade Åback elstation i Kristinestad eller enl. SVE3 en 400 kilovolt kraftledning från landförsömsområdet i Närpes (MVE1b) till Toby elstation i Korsholm samt enl. SVE4 en 400 kilovolt kraftledning genom Kaldnässkogen från Korsnäs till Kristinestad.

Om något av förslagen SVE2, SVE3 och SVE4 genomförs drabbas flera mark- och skogsägare av att deras ägor skärs i bitar, vilket redan hänt i och med vägbygget av stamväg 67 och 2 st 110 kilovolts ledningar, söder om vägen.

Vårt förslag är: om vindkraftsparken till havs trots allt byggs, att sjökabel/vätgasrörledningar dras enl. MVE1a till Pohjolan Voimas industriområde och sedan som jordkabel till Kristinestads elstation. Detta är redan ett industriområde och gör minst skada på natur, rekreation, jord- och skogshushållningen samt fiskerinäringen.

LIITE / BILAGA

Mielipide 2 / Åsikt 2

Undertecknad protesterar mot att den havsbaserade vindkraftsparken Tyrksy byggs. Och jag protesterar även mot allt annat byggande som har att göra med Tyrsky, alla kraftledningsrutten Närpes-Åback, Närpes-Toby, Korsnäs-Åback, Korsnäs-Toby. Och protesterar mot alla jordkabler till och från Tyrsky. Havet, skogen, jordbruksmarker, allt blir förstört för all framtid. Naturen, havet, skogen, allt förstörs för våra barn, barnbarn, alla generationer efter oss. Varför ska vårt arv förstöras?

Mielipide 3 / Åsikt 3

Mitt namn är ... och jag köpte 2016 ett skogsskifte intill riksväg 8 i Norra Pörtom, ..., där det är tänkt att ni går genom med 400 kV elöverföringslinjen. Från tidigare ska EPV dra sin 110 kV linje, som delar det bästa området på skiftet. Nu planeras det att ytterligare en linje ska dras på norra sidan EPVs 110 kV linje vilket för min del är väldigt ofördelaktigt med tanke på beståndets värde. Förslagsvis vore det bättre att få linjen på södra sidan 110 kV linjen för beståndet är aningen svagare där.

Mielipide 4 / Åsikt 4

Fastighet som berörs: ...

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativ SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in från nordvästra delen och gå genom hela Tjock by till den planerade inmatningsstationen Åback.

För mig som markägare innebär kraftledningen att användningen av min fastighet för jord- och skogsbruksändamål skulle försämrats betydligt. Jag har under åren lagt ner mycket arbetet och pengar för att förbättra mina åkrar, och dessa skulle nu gå delvis till spillo.

Jag odlar turvis potatis och säd på mina åkrar. Potatisen sätts i raka rader och upptagningen sker med traktordriven tvåradig potatiströska. Ett stort område runt stolparna skulle bli omöjligt att sätta och skörda, vilket skulle betyda årligt inkomstbortfall för mig. Därför är kraftledningsstolpar inte lämpliga på mina åkrar.

Jag anser att elöverföringslinjen borde byggas helt och hållet i skogskanten, och således inte beröra åkrarna där jag odlar. Detta skulle möjliggöra att jag effektivt kunde bedriva jord- och skogsbruk på min fastighet.

Jag motsätter mig alternativ SVE2 och SVE4 eftersom de skulle inskränka på mina rättigheter som markägare.

Mielipide 5 / Åsikt 5

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in från nordvästra delen och gå genom hela Tjock by till den planerade inmatningsstationen i Åback.

För mig som markägare innebär kraftledningen att arronderingen av mina åkerskiften skulle försämrats betydligt. Jag har under de senaste åren lagt ner mycket arbete och pengar i att förbättra mina åkrar som nu skulle delvis gå till spillo. Eftersom jag är eko-odlare blir det speciellt besvärligt med stolparna de leder till ogräshärdar som spider ogräsen i raka rader, därför är kraftslednings solpar inte lämpliga där.

Jag motsätter mig alternativen SVE2 och SVE4 eftersom de skulle inskränka på mina rättigheter som markägare.

Mielipide 6 / Åsikt 6, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

I Bottenhavet planeras en vindkraftspark som ska leverera kraft till land. Två av de möjliga kraftöverföringsalternativen är landbaserade och det tredje är havsbaserat. Ett av de landbaserade alternativen stäcker sig längs kusten till Kristinestad och skulle påverka invånarna i Rangsby (Närpes) negativt. Luftledningarna planeras att korsa ett vitslakthus som ägs av byborna. Till övriga delar är kraftledningen mycket nära bosättningar i byn.

Rangsby har redan flera vindkraftverk i närheten som stör invånarna. Bygandet av kraftledningen skulle försämra livssituationen och betingelserna för befolkningen, markägarna och näringslivet ytterligare. En stor kraftledning kräver omfattande markområden och påverkar möjligheterna för lokalsamhället att utvecklas och locka invånare att stanna kvar samt inflyttning (natur- och havsnära boende).

Nödvändiga ingrepp i naturen för skapandet av ledningsgata öppnar upp för en ännu kraftigare spridning av det ljud som nuvarande vindkraftverk förorsakar boenden i Rangsby. I dagens läge utgör befintliga skogsområden en mindre men betydande dämpare av ljudvågor. En framtida öppen ledningsgata tar bort den dämpande effekten. Det är skäl att se till en helhet även om det är olika och konkurrerande intressenter som driver vindkraften och skapandet av en kraftledning.

Undertecknade anser att bygandet av kraftledningen negativt påverkar byns byggnads- och kulturmiljöer och att ekonomiska intressen prioriteras över naturintressen och människors välbefinnande. Trots att projekten marknadsförs som en del av den gröna omställningen, anser vi att det inte motiverar förstörelse av naturområden och negativa effekten på invånarnas välbefinnande och möjligheter till utveckling.

Vi anser att det bästa alternativet för kraftöverföringen är via havsbotten, en möjlighet/alternativ som också finns i förslaget. Om bolaget väljer att försätta med planen att bygga en kraftledning genom Rangsby, kan set leda till besvär och protester i enlighet med gällande lagstiftning. Invånarnas röst och önskemål måste tas på allvar. Det finns alternativ till det nuvarande förslaget och uppmanar till att utforska dessa alternativ för att undvika negativa konsekvenser för byn och dess invånare.

Mielipide 7 / Åsikt 7

Kraftledningsrutt SVE3, SVE4, SV5 som planeras i korsnäs skulle påverka invånarna negativt. Kraftledningen SVE4 och SVE5 sträcker sig över kommunens enda grundvattenområde och bör under inga omständigheter äventyras. Invid den planerade ledningsgatan på snickarbacken finns flera dokumenterade fornlämningar 280010007, 280010010 och tjärdalarna 1000039201, 1000039202 dessa borde beaktas för att undvika förstörelse.

Rutten går även nära bosättningen på snickarbacken och riskerar att minska fastigheternas värde.

Vidare består skogsmarken av många små skiften som ledningen delvis går parallellt med innan den stäcker sig över odlingsmarken och den enskilda skogsägaren riskerar total förstöring av sitt skogsskifte som förvaltats i generationer.

Åkermarken består även av små skiften som kan bli mycket problematiska att odla om en kraftledningsstolpe blir placerad på skiftet dessutom ligger området på sur sulfatjord som riskerar att förorena vattendraget bjurbäcken vid grundläggningsarbetet.

På odlingsmarken längs vattendraget är det hög biologisk mångfald och ett mycket rikt djurliv med flera fridlysta arter bl.a sångsvan och havsörn.

Vid byadelen Kamb är ledningen planerad mycket nära bostadshus ca 100m. En tjärdal är även rakt under ledningsgatan. En hel del skog måste avverkas för den planerade kraftledning vilket i sin tur drastiskt försämrar kolsänkan och djurens habitat.

Anser därför att det bästa alternativet för kraftöverföringen är alternativet med sjökabel till kristinestad.

Mielpide 8 / Åsikt 8

Åsikter angående elöverföring på fastlandet från den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky

Först av allt vill vi betona att vi i princip är positivt inställda till vindkraft och förnyelsebar energi överlag!

Nu när det är stora projekt på gång i vår närhet önskar vi få mycket information längs vägen, till exempel regelbunden information på nätet (bl.a. Närpes stads hemsida) om hur det hela fortskrider.

Med tanke på hur känslig Östersjön respektive Bottniska viken är, i hänseende till fisk och växtliv, verkar ett område på 480km² med 95 vindkraftverk inklusive fundament kunna leda till en hel del störningar i vattenrörelsen.

Man skulle önska att sträckan med sjökabel kunde göras så kort som möjligt, eftersom fundamenten redan orsakar stora områden med störd havsbotten.

Tyvärr finns ingen tidigare byggd vindkraftspark i liknande vatten att jämföra med hur långtidseffekterna blir.

Enligt uppgift tycks ytterligare två havsbaserade vindkraftsparker vara under planering i samma område. Vad är orsaken till en sådan koncentration? Vore det inte bättre att fördela parkerna på flera områden i Bottniska viken respektive Bottenhavet?

Vi anser att elöverföringen på land bör utföras endast via jordkabel eller i kombination av jordkabel och luftledning.

I det senare fallet bör luftledningarna dragas enbart längs större vägar och i redan befintliga luftledningskorridorer och så att skogs- och jordbruk i minsta möjliga mån omöjliggörs.

Om elöverföring via bebyggda områden till en del inte kan undvikas anser vi att i dessa moderna tider måste detta ske via jordkabel! Föreställningen om jättelika kraftledningsmaster mellan och nära bostadshus är helt orimlig!

Vi hoppas därutöver att Finland är så modernt att tvångsinlösen av hem inte kommer i fråga!

Mielpide 9 / Åsikt 9, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

1. Vad gäller elkraftsöverföringen på land så **förespråkar vi fortsättningsvis SVE0: Projektet genomförs inte.**
2. Om projektet ändå genomförs så anser vi att det är **SVE1**: En cirka 1,2 km jordkabel byggs i Kristinestad inom Björnöns hamnområde från landföringsområdet (MVE1a) till kopplingspunkten

Kristinestads elstation., som ska användas, eftersom det då blir minst påverkan på människors hus och hem (inklusive skog och övrig mark)

3. Den anslutning som vi totalt **motsätter oss är SVE2 och SVE3. SVE2:** En cirka 24 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Närpes (MVE1b) till den planerade Åback elstation i Kristinestad.**SVE3:** En cirka 94 km kraftledning för 400 kV byggs från landförlingsområdet i Närpes (MVE1b) till Toby elstation i Korsholm.

Orsaken till att vi motsätter oss anslutningarna MV1b, SVE2 och SVE3 är helt enkelt för att där har vi vår stuga. Där har vi, och flera generationer före oss tillbragt vårar, somrar, höstar och vintrar. Vi har simmat, fiskat, plockat svamp och byggt kojor i skogen. Skrinat och skidat och pilkat. Ida, som är yngst i familjen nu, minns inte sin morfar (som levde för detta ställe), men dethär är morfar för henne. Ta det inte ifrån henne. Och ta inte det ifrån oss andra heller!

KARTTA / KARTA

Vårt ställe med fullt av minnen från förr och där vi förhoppningsvis får fortsätta att fylla på med nya minnen.

Mielipide 10 / Åsikt 10

Jag vill inte ha Tyrskys kraftledning i närheten av min bostad och mina marker! Österom riksväg 8 finns ingen bebyggelse! Där passar sådana linjedragningar bland redan byggda och kommande vindkraftsparker! Lämna oss ifred!!!

Mielipide 11 / Åsikt 11

Efter att ha bekantat oss med Bedömningsprogram, Elöverföring på fastlandet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och Bilaga 1. Elöverföringssträckningarna på kartor, Elöverföring på fastlandet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky har det hos oss väckt mycket tankar, frågor och även oro gällande projektet.

Gällande vårt eget hem ligger största delen av fastigheten inom det på kartan utritade området för 300 m från luftledningstolparnas mitt. På andra sidan av den planerade ledningsgatan finns främst skog och åkrar. Vi är nu fundersamma över varför man skall bygga ledningarna så nära bebyggelse då det inte finns bebyggelse åt andra hållet? Varför har man på kartan utmärkt 300 meter från stolparnas mitt om det inte skulle påverka på något vis? Varför har man inte bara märkt ut området för ledningsgatorna? Närpes stad nämner i sitt utlåtande att ett tillräckligt avstånd skall hållas till bebyggelse.

Vi motsätter oss inte att man utvecklar vindkraftverk och vi förstår behovet av elledningar. Vi motsätter oss däremot luftledningarna och deras placering. Vi kräver att ledningarna grävs ner och att de flyttas längre bort från vårt hem med även andra bebodda områden. Till detta har vi flera argument.

- En av orsakerna till att vi bor här är det otroligt natursköna området, det rika fågel och djurlivet som är en viktig del av rekreation och återhämtning för oss. Vi rör oss mycket i skog och mark häromkring och vi är inte de enda. Nära finns fina möjligheter till bär och svamp som i och med luftledning med tillhörande ledningsgata skulle förstöra väldigt mycket av dessa områden för oss i många år framöver eller kanske för evigt. Hur påverkar luftledningarna och bygget av dessa svanarna, tranornas och övriga fåglars liv som vi har mängder av här på åkrarna längs vargholmsvägen, speciellt vår och höst. Man ser även en hel del fågelskådare dessa tider (rekreation).

- Vi skulle ha ledningarna i 2 olika riktningar runt vårt hem. Vår natursköna utsikt kommer genom luftledningarna att förändras från en mycket vacker utsikt över åkrarna där man kan följa årstidernas gång samt fågellivet till en industriell typ av miljö. Vi befarar att detta kommer att sänka tomtens och fastighetens värde

och i hög grad även påverka trivselsvillkoret vilket var en orsak till att vi flyttade hit. Påverkan av utsikt, tomtvärde och att man plötsligt bor i en miljö man inte sökt sig till och sänkta tomtvärden gäller såklart även våra grannar och övriga områden som drabbas av detta.

- Med hänvisning till de oroliga tiderna i Europa och speciellt med hänvisning till grannlandet i öst ifrågasätter vi hur klokt det är att bygga luftledningar och dessutom så nära bebyggelse? Är det inte klokare att gömma dessa under jorden? Detta skulle minska möjligheten till sabotage från fiendens sida eller terroristdåd.

- Gällande buller är vi fundersamma över det så kallade koronaljudet och det vinande ljudet som nämns. Detta är ju inte kontrollerbart eftersom väder och vind styr uppkomsten. Ingenstans nämns hurdana dB värden för denna typ av ljud, ej heller Hz värden man skall förbereda sig på. Hur långa perioder är det frågan om i genomsnitt? (här blåser ofta och vintern är lång) I rapporten jämförs buller med till exempel tillfälliga ljud av jordbruksmaskiner och industrier som ju sker under kontrollerade förhållanden under kortare perioder och oftast dagtid. Detta kan bli en oangelägenhet, speciellt för personer som flyttat ut till landet för naturens lugn och ro. Buller har negativ hälsopåverkan bland annat i form av irritation, stress, minskad trivsel, sämre koncentration- och minnesförmåga, sömnsvårigheter, kan leda till muskelspänning, huvudvärk, höjer puls och blodtryck och ett försämrat helhetsvälmående. (Källor: kuuloliitto och TTL)

Vi har förstått att en nedgrävd ledning är dyrare? kräver en annan typ av underhåll och inte heller är lika effektiv men vi önskar detta alternativ om elöverföringen skall gå genom bygden. Detta ger åtminstone mindre trivsel-, miljö- och naturpåverkan som i sin tur kan leda till andra typer av kostnader för samhället och staten i långa loppet.

- Markkabel kräver mindre skogsskövling då ledningsgatan är smalare för denna typ av ledning än för luftledningen. Skogen är väldigt viktig i kolsänkingsarbetet (koldioxid) då den är det mest effektiva verktyg vi har för att binda koldioxid i strävan till att bli koldioxidneutrala i kampen mot klimatförändringarna. I rapporten skriver man om att skogen kring flera av de tilltänkta ledningsgatorna är av yngre typ. Vi frågar oss, är inte denna skog ändå snabbare uppvuxen om den får växa ifred från nuvarande stadie på sidan om en smalare ledningsgata vilket dessutom bidrar till ännu mera effektiv koldioxidneutralisering som ett stärkande element vid sidan om produktionen av förnybar energi? Dessutom skulle denna skog ge fler möjligheter till habitat för djurlivet samt gynna trivselsvillkoret hos invånarna. Hurudan är den koldioxidneutraliserande effekten av växtligheten under luftledningar i jämförelse med skogen man kan rädda och dra nytta av genom att bygga en markkabel istället för en luftledning? Varför skall man ödelägga det bästa hjälpmedlet vi har i koldioxidneutraliseringen?

- En markledning är ett tryggare alternativ, har mindre påverkan på människor, växter, pollinering, djur och miljön mindre. (mindre strålning av det elektromagnetiska fältet). Vågar man ta risken att bygga luftledningarna så här nära bebyggelse som man nu planerat med tanke på att elektromagnetiska fältet man inte kan uteslutas öka risk för barnleukemi, cancer hos vuxna, depression, kardiovaskulära sjukdomar, reproduktiv dysfunktion m.fl. (who, national cancer institute)

- Hur långsiktigt tar man i beaktande olika kostnader för de olika alternativen? Den senaste tekniken, underhållskostnader för markkabel/ luftledning. Markkabeln ligger mer skyddad för väder och vind, storm, snö, linjebrott, kostnader för underhåll området under ledningarna? Hur beaktas markägarnas förluster och deras möjlighet att kunna utnyttja sina marker?

Om ledningsgatan skall byggas här önskar vi att de grävas ner där.

Mielipide 12 / Åsikt 12

Jag motsätter mig att SVE 4 går igenom Nämptäs by. Området där kraftledningar är planerad är redan utarrenderad till Kalax vindkraftpark. Dessutom torde området vara reserverat för gruvtäkt. Att förstöra områdets möjlighet att bli gruvområde genom att bygga en kraftledning är ju idiotiskt. Ingen kraftledning igenom Nämptäs.

Mielipide 13 / Åsikt 13

Projektalternativ SVE4 och SVE5

Jag motsätter mig att en 400kV kraftledning skall dras över Bovikssanden, ett för Korsnäs bosättning livsviktigt område för vattenförsörjningen.

Enligt Ely-keskus.fi finns 3 grundvattenområden i Korsnäs som alla har klassificerats viktiga för vattenförsörjningen, dvs. grundvattenområden av klass 1. Delområdena på Bovikssanden förenas till ett område, eftersom området är en sammanhängande hydrogeologisk helhet. Grundvattenområdena i Korsnäs är till typen tunna delar av åsavsnitt eller mycket vattenledande strandavlagringar som har avlagrats på sluttningar av morän- och bergsbackarna. (Avgränsning och klassificering av grundvattenområden i Korsnäs, Kristinestad, Lappajärvi och Vasa är färdig 2019(landskapen i Österbotten).

En 400 kV kraftledning skulle innebära att en 36 - 42 m bred ledningsgata kalhuggs samt dessutom en 10 m zon på vardera sidan där trädbeståndet hålls lågt. Alltså totalt 62 m skulle beröras av kraftledningen. Ledningsgatan skulle delvis dras snett över vattenförsörjningsområdet Bovikssanden och längs med de områdena som förser Bovikssanden med vatten. Ett kalhygge på ca 3000 m x 42 m blir 12 600 m², vilket bidrar till att den speciellt sommartid låga vattennivån skulle bli ännu lägre och därigenom äventyra vattenförsörjningen. Ledningsgatan röjs med 5-8 års intervaller. Träden håller grundvattennivån hög i marken genom kapillärkraften medan man genom att fälla träd sänker grundvattennivån eftersom kapillärkraften försvinner.

Jag motsätter mig helt att det byggs en 400kV ledningsgata genom ett för Korsnäs viktigt område för vattenförsörjningen. Det viktigaste är vattenförsörjningen och hög vattenkvalité för innevånarna. Försiktighetsprincipen måste gälla.

Mielipide 14 / Åsikt 14

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in från nordvästra delen och gå genom hela Tjock by till den planerade inmatningsstationen i Åback.

Jag motsätter mig att elöverföringslinjen skulle gå över min skogsmark eftersom det skulle splittra mina skogsegendomar. Dessutom skulle mycket växtliga skogsarealer med god kolbindning gå förlorade.

För mig som markägare innebär kraftledningen att arronderingen av mina åkerskiften skulle försämrats betydligt. Jag har under senaste åren lagt ner mycket arbete och pengar i att förbättra min åker som nu delvis skulle gå till spillo.

Jag anser att alternativ SVE1 skulle vara det bästa med avseende på mina förutsättningar att i fortsättningen bedriva ett effektivt jord- och skogsbruk.

Jag motsätter mig alternativen SVE2 och SVE4 eftersom de skulle inskränka på mina rättigheter som markägare.

Mielpide 15 / Åsikt 15

Jag bedriver ett familjeskogsbruk som varit i mina förfäders ägo i flera generationer. Stora delar av skogsarealen riskeras nu att blir drabbad av den planerade linjedragningen SVE 2 samt SVE 4 från Tyrsky vinkraft projektet som går genom Påskmark by fram till planerade Åback kraftstation.

Berörda fastigheter: ...

Högspänningslinjer har betydande ekonomiska, visuella och praktiska konsekvenser för mig som skogsägare genom att jag äger flera olika skiften på området där linjen ska dras. Det är viktigt att ta hänsyn till dessa faktorer vid planering och genomförande av ledningsprojekt för att minimera att enskilda skogsägare drabbas oskäligt mycket.

1. **Markanvändning och produktionsbortfall:** Ledningarnas korridorer kräver mark från skogsägarens fastighet. Detta minskar tillgänglig mark för skogsbruk och därigenom minskar produktionspotentialen och de ekonomiska konsekvenserna för skogsägaren blir betydande. Dessutom har många skogsägare redan tidigare arrenderat ut skogsområden för Kristinestads norra vindkraftprojekt. Detta innebär att stora områden redan nu används till annat än koventionellt skogsbruk. Bortfallet av mark är redan och blir ännu mer betydande och får stora ekonomiska konsekvenser för mig som förvaltar skog.
2. **Skador på skogsbeståndet:** Under bygg- och underhållsprocessen uppstår skador på skogsbeståndet, genom direkt fällning av träd och indirekta skador som skapas av tunga maskiner och människors aktiviteter. Ledningen dras längs Hindzängsvägen i Påskmark som även kommer att belastas av tunga fordons transporter och arbetsmaskiner och kranar som söndrar strukturen i vägen som vi skogsägare har byggt, finansierat och underhållit.
3. **Förändrad tillgång och hinder för skogsbruk:** Ledningskorridorer gör det svårare att komma åt vissa delar av skogsfastigheten för skogsbruk och skötselaktiviteter. Detta kan begränsa möjligheterna till skötsel, skogsbruk och skadedjursbekämpning.
4. **Risk för skador och olyckor:** Om ledningarna inte underhålls ordentligt kan det finnas en ökad risk för skador och olyckor på skogsfastigheten. Detta kan inkludera risk för brand, kortslutningar eller strukturella skador på ledningar som kan leda till personskador eller förlust av egendom. Högspännings genomslag genom maskiner som vistas under ledningarna vid fuktig väderlek kan direkt vara livshotande. Då linjen placeras längs Hindzängsvägen har vi ingen annan möjlighet än att köra under linjen med skogsmaskiner för att nå vår skogsmark.
5. **Visuell påverkan och estetik:** Högspänningsledningarna påverkar den visuella skönheten och estetiken i skogsområdet. Detta minskar attraktiviteten för skogsturism och vildmarksupplevelser, vilket i sin tur kan påverka skogsägarens möjligheter till ekonomiska intäkter från sådana aktiviteter.
6. **Hindzängsvägen** används som vandringsled för byns invånare, samt på vintern har väggkanten används för skidåkning. Detta för att området är väldigt naturskönt. Där plockas även bär och svamp.
7. **Landskapsförändringar:** Elledningarna kräver att träd ska fällas och mark ska röjas för att göra plats för stolpar och ledningar. Detta förändrar landskapet och minskar biologisk mångfald i området. Då vi redan har ett vindupptagningsområde i Påskmark by tycker jag att vi inte kan förstöra landskapet och placera en kraftlinje ännu närmare byn än vad vindupptagningsområdet är placerat. Detta är det enda området som inte är berörd av vindkraftsområdet. Enligt mig är det av stor vikt att vi bevarar de skogsområden som finns kvar.

8. **Potentiell vattenförorening:** Om elledningar läcker eller skadas kan de potentiellt orsaka förorening av vattendrag eller vattentäkter.
9. Jag anser att **placeringen av transformatorstationen** i Åback inte placeras optimalt med beaktande av befintliga vindkraftsparker som redan är i bruk och med beaktande av var det finns möjlighet att bygga mera vindkraft. En utredning över linjedragningar och en omfördelning av inkopplings ställen är att önskas.
10. **Utredningsarbete:** Utför en utredning om alternativa platser för transformatorstationen som inte skulle hindra potentiella vindkraftsprojekt. Denna utredning kan ge konkreta data och argument för flyttning av transformatorstation från Åback då befintlig ledningsdragning optimerats och dragningarna ses över. Efter att man tagit en närmare titt på dragningarna av befintliga vindkraftsprojekt ner till Kristinestad. Finns det säkert möjlighet att koppla in Tyrsky i Kristinestad eller i Toby.
11. **Risk:** Arbetare som klättrar i träd, faller träd eller använder höga maskiner som skördare eller skogsmaskiner riskerar att förolyckas om de inte är försiktiga när de arbetar nära ledningarna.
12. **Elektriska risker:** Det största hotet är risken för elektriska stötar och dödsfall om en arbetare kommer för nära eller i kontakt med ledningarna. Även om ledningarna kan verka vara säkra avstånd ifrån marken, kan de fortfarande utgöra en fara om de rörs av exempelvis trädgrenar eller maskiner.
13. **Jag kan på inga omständigheter godta alternativen SVE 2 samt SVE 4**

Mielpide 16 / Åsikt 16, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

Detta utlåtande kommer från arvtagarna till ..., Taklax, Korsnäs. Eftersom vi fick vetskap om ärendet först den 21.03.2024 är detta utlåtande aningen kortfattat. Enligt det utkast som vi fått ta del av går ledningen i Korsnäs över våra marker på ett sådant sätt att det helt klart försvårar eller till och med omkullkastar de användningsplaner vi har för området. Ledningen är ritad att gå onödigt nära bebyggelse och gårdar och försämrar därmed livskvaliteten för de boende i området. Linjen borde inte dras så nära bebyggelse, utan istället dras genom sådana områden där det inte bor folk eller finns gårdar. Ledningen går nu snett över ett stort skifte (...).

Ledningen är nu dragen över en privat väg som är anlagd på området och som används förutom av markägarna även av andra skogsägare i området. Det vore mera ändamålsenligt för alla parter om ledningen gick i kanten av skiftet, dvs knappa 100 meter västerut, för att sedan på andra sidan om Strandmossavägen fortsätta längs med en mindre väg söderut för att sedan svänga österut ut med redan existerande skogsväg. På så vis skulle ledningen inte gå snett över ett stort skifte och ej heller snett över vägen där det körs med stora skogsmaskiner och liknande. Ledningen skulle också komma längre bort från bebyggelse och på så sätt inte inverka menligt på de boendes livskvalitet.

Vänligen se nedanstående figur för vårt förslag till en alternativ dragning.

KARTTA / KARTA

Mielpide 17 / Åsikt 17

Som markägare i Ståbacka by, Närpes, vill jag medan tid är uttrycka min åsikt om TYRSKY-havsvindkraftprojektet generellt och framför allt om planerna för dragning av "kraftledningar" på land. Jag motsätter mig SVE2 och SVE4- alternativen kraftigt.

Även om MKB-dokumentet inte berör den saken tar jag också tillfället i akt att uttrycka min åsikt om de planer om industriområde innefattande evt batterifabrik/vätgasfabrik osv i Ståbacka som presenterades i tidningen SydÖsterbotten 3.2.2024 som jag uppfattat att bl.a. Österbottens förbund är inblandade i (bilaga 3). Jag motsätter mig samtliga dessa planer.

Den gröna omställningens pris för Ståbacka by och för mig personligen kommer att bli oerhört högt såtillvida planerna för kraftöverföring genomförs enligt SVE2-alternativet samt i synnerhet om man överväger att omvandla 150 ha av byn till industriområde.

Fastigheten jag äger är en bondstuga från 1800-talet där min far, farfar och farfars far verkat som jordbrukare. Fastighetsbeteckningen är .... Utöver gården består den av både jord och skog i direkt anslutning till gården. Marken i Ståbacka är viktig för mig även om jag pga. arbete bosatt mig annanstans. Jag har tillbringat stora delar av min barndom på denna mark. Det är mark mina barn ska ärva en dag. Jag överväger att renovera den gamla bondstugan till fritidsbostad. Odlingsjorden är utarrenderad, skogen utgör en del av ett aktivt skogsbruk. Marken utgör därmed levebröd för både mig och arrendetagarna.

Skulle TYRSKY-projektets kraftledningsdragnings förverkligas enligt SVE2/4-alternativet innebär det att Ståbacka by och min mark delas mitt itu av denna ledning. En 62 meter bred högspänningsledning kommer att förstöra minst 6,2 ha skogs- och jordbruksmark för mig, eftersom över 1 km av linjen går rakt över mitt skifte. (bilaga 1). Den eventuella engångsersättning en sådan expropriering av min mark skulle ge ersätter vare sig ekonomiskt eller emotionellt värdet av denna mark. Motsvarande åverkan göras på andras marker av en dylik dragnings av kraftlinjen.

Området SVE2-alternativet är draget längs genom Ståbacka by är naturskönt, det är en ren idyll. (bilaga 4) Belägenheten nära både Kristinestadvägen och Kaskö-Kauhajokivägen (stamväg 67) gör att Ståbacka är på passligt avstånd för t.ex. pendling till arbete i Kaskö (8 km), Närpes centrum (9km). Det är bara 4 km ut till riksväg 8 norrutsöderut också. Jag har därför även övervägt att planera ett bostadsområde på mina marker i detta område. Det kommer en eventuell kraftledning att sätta definitivt stopp för, ingen vill bo bredvid en högspänningsledning, än mindre vätgasledning.

Det förorsakar också stor skepsis att man konsekvent talar om "kraftledningar" i MKB-texten istället för att använda begreppet högspänningsledningar. Man får gissa att man gör det, för att man överväger att även bygga vätgasledningar utöver högspänningsledningar, eller hur? Om blir tal om vätgasledningar utmed SVE2/4-dragningen lämnar ju knappt någonting kvar av Ståbacka by eller av min mark, allt blir till en enorm motorväg för vätgas. Vilka säkerhetsrisker och -krav skulle något sådant betyda? Vätgas är ju högexplosivt. Mitt hus befinner sig ju just på kanten till den 300m breda skyddzonen från mitten av "kraftlinjen" som utritats i kartorna i MKB-dokumentet. Kan man över huvudtaget bosätta sig i Ståbacka då längre? Jag kan inte på något vis godta att man går vidare med dessa planer.

På informationsmötet i Frans Henriksson-salen 13.2.2024 sade projektchef Strand från OX2 att man inte vill skapa något spindelnät av ledningar, men det är ju precis EXAKT det man gör om man går vidare med SVE2-alternativet. Varför i hela friden skall ledningen dras på NORRA sidan av Kaskö-Kauhajokivägen (stamväg 67), dvs på bysidan och inte på sjösidan av vägen? På södra sidan (sjösidan) om stamväg 67 finns ju redan en befintlig högspänningsledning ett par 100 meter från vägen. Varför vill man inte dra den evt nya linjen i anslutning till den befintliga högspänningsledningen och stamvägen? Som det nu är planerat, med den nya "kraftledningen" på norra sidan om stamväg 67, skapar man ju en över 1 kilometer bred korridor bestående av kraftlinje-stamväg-kraftlinje. (Se bilaga 1) Varför vill man göra ett så mycket större ingrepp i naturen? Varför inte bunta ihop dem till en så smal korridor som möjligt? Varför inte överväga högspänningsledningar byggda på höjden och inte på bredden istället? Min personliga gissning här är, att man har baktankar om att lägga både kraftledning och ett industriområde på norra sidan om stamväg 67, så som t.ex. vätgas- eller batterifabrik, enligt de planer som presenterades i Syd-Österbotten 3.2.2024. Tanken om att förorsaka minsta möjliga skada på naturen, jord- och skogsbruksmarken verkar inte alls finnas hos de som planerat detta, likaledes som min mark drabbas medför nuvarande dragnings stora skogs- och jordbruksegendomsförluster även ut med andra delar av SVE2-sträckningen, både inom Ståbacka by och inom andra byar.

Jag slås över hur otroligt lätt det verkar vara för utomstående aktörer att göra utredningar och planer för mark som inte ens är i deras ägo, utan att överhuvudtaget höra markägarnas och bybornas åsikt. Jag anser att det är ett väldigt fult förfarande att göra detta utan minsta dialog med oss. Förfarandet står i bjärt kontrast till hur det är om man som markägare t.ex. vill avverka utväxt skog. Då min far för ca 15 år sedan skulle göra en avverkning i det ifrågavarande området blev det minsann liv i luckan och någon granskare från någon naturorganisation skulle ut och inventera evt flygekorreförekomst eller om det var örnbönn innan avverkningsstillstånd gavs. Men utomstående aktörer, så som OX2 via konsultbolaget AFRY och Österbottens förbund via konsultbolaget Gaia Consulting, kan enkelt framskrida med planer på gigantiska och oåterkalleliga ingrepp i naturen utan att ens höra markägaren först! Allt verkar kunna offras på den gröna omställningens altare!

Jag tar också tillfället i akt att kommentera utredningarna om batterifabrik eller annat industriområde på norra sidan om stamväg 67 som presenterades i tidningen Syd-Österbotten 3.2.2024. Det var en stor chock att läsa i tidningen att Ståbacka kanske ska förvandlas till batterifabrik. Jag är väldigt besviken över att Närpes stad, Österbottens förbund osv inlett denna planering utan att överhuvudtaget föra en dialog med oss markägare och bybor först, utan det får vi läsa om i tidningen. Ta nu och granska området lite noggrannare både på kartor och fysiskt på plats och ställe, kom till Ståbacka och gå längs Ståbackavägen ut till stamväg 67, kör längs stamväg 67 mellan Pjelas och slussen, notera jordbruksmarken och skogen (bilaga 4), notera hur kuperad terrängen är på det utritade området (man blir tvungen att jämna oerhörda mängder berg och sten för att få detta till ett platt industriområde) (bilaga 2), notera även att det i sänkorna går bäckar som på ett intrikat sätt rinner NORRUT längs åkerlandskapet (från stamväg 67 och nästan 6 km norrut, hela vägen till Gottböle i höjd med NTM) innan samlingsbäcken Vassdiken förenas med Närpes å och rinner ut i havet. (bilaga 2). Man inte vill väl inte riskera att giftigt batterifabriksavfallsvatten rinner genom jordbruksmark omfattande Ståbacka, Kaldnäs, Böle och Gottböle byar och sedan via ån ner i havet? Detta identifierade område lämpar sig absolut INTE för industriområde. Jag kan inte förstå att man inte verkar behöva ta hänsyn till dessa faktorer då man bedömer lämpligheten för ett industriområde?

På ett generellt plan vill jag framföra att jag anser planerna om havsbaserad vindkraft så här långt ute till havs, på dessa havsdjup, med de väderförhållanden som råder (hårda isvintrar, höststormar) som rent ut sagt utopistiska. Med sunt bondförnuft skådat låter det som rena dumheter att ens fundera på något sånt som presenteras. Därtill kommer det faktum att dessa höga möllor kommer att förstöra utsikten och naturupplevelsen för i princip hela Österbotten söder om Vasa. Vill vi faktiskt omvandla hela vår natur till en stor industripark? Hur lång är livslängden på en dylik mölla? Landbaserade vindmöllor räknas väl vara uttjänade efter 20-30 år? Jag tvivlar å det starkaste på att det faktiskt skulle vara ekonomiskt, ekologiskt och helhetsmässigt hållbart att genomföra dylika projekt. Jag har även andra farhågor för vilka oanade natur- och miljöpåverkningar ett dylikt jättestor projekt kan medföra, samt delar fiskerirepresentanternas rädsla för åverkan på fiskebestånden.

Nu har min kritik i denna skrivelse framför allt gällt SVE2-alternativet, eftersom detta påverkar mina intressen mest men även för att SVE1 och SVE2 framstår som de mest sannolika såtillvida man inte väljer kraftöverföring till stamnätet i Toby. SVE3 och SVE4 alternativen (kraftledning genom hela Närpes från Korsnäs) har ju redan dömts ut i Närpes stads utlåtande.

Det känns väldigt ensidigt att i MKB-dokumentet ramsa upp Laihia å, Harrström fiskhamn och Toby stenbro osv som värdefulla kulturlandskap och objekt, utan att överhuvudtaget lista några värdefullheter i Närpes-Kristinestadsområdet. I mina ögon finns det många landskap och jordbruksområden utmed kraftlinjedragningen SVE2, ja säkerligen utmed alla alternativen, som är oerhört viktiga för de som bor och äger markerna där, som man verkar vara beredda att offra för all framtid bara för att de inte finns med på statens någon lista över viktiga objekt. Markerna har ett ekonomiskt värde som bostads-, skogs- och jordbruksmark, men de har också ett värde i sig som kulturlandskap, som rekreatjonsområde och

känslomässigt för oss ägare. Dessa värden är inte lätta att kvantifiera och sätta ett pris på. Som markägare känner man väldigt stor maktlöshet när storfirmer med pengastarka investerare i ryggen kommer och gör upp planer på att förstöra dessa landskap för all framtid. Storfirmorna har därtill flotta argument som ligger i tiden, så som den gröna omställningen och tryggnad av energiförsörjningen för hela landet. Att vi behöver göra samhällsändringar i grön riktning är en sak, men varför måste ingreppen vara så oerhört stora? Varför kan man inte följa någon slags minsta möjliga skada-princip när man planlägger?

Allra helst ser jag således att man väljer SVE0-alternativet, dvs låter bli att genomföra TYRSKY-projektet och dess kraftlinjedragningar överhuvudtaget. Om man absolut måste gå vidare med detta TYRSKY-projekt vädjar jag att ni i första hand väljer det absolut mest logiska alternativet för kraftöverföring till stamnätet, dvs SVE1-alternativet. Dvs att man tar i land sjökabeln vid Björnö, Kristinestad. Just exakt det samma området på Björnö, vid havet, har ju sedan 1970-talet och fram till för några år sedan fungerat som elproduktionsställe, då Pohjolan voimas kolkraftverk låg där, och i början av 2000-talet även några vindmöllor. Både vindmöllor och kraftverk är ju rivna idag. Det måste väl vara möjligt och även ganska enkelt att ta i land sjökabeln på detta kraftproduktionsområde? Det måste ju också vara enkelt att på samma vis som man körde in kolkraftstillverkad elektricitet i stamnätet nu istället köra in vindkraftsproducerad el i stamnätet på samma ställe? Eller är det något jag har missat? Personligen kan jag ju inte förstå varför det skulle behövas en jordkabel där? Har man med flit valt att beskriva det som att jordkabel behövs, för att SVE1-alternativet ska framstå som dyrare och mindre möjligt att genomföra än SVE2? Har man baktankar med att välja SVE2-alternativet framom SVE1, så som vätgas/batterifabrik i Ståbacka t.ex.?

Jag avslutar med en del kartor och bilder för att illustrera mina synpunkter.

4 LIITETTÄ / 4 BILAGOR

Mielipide 18 / Åsikt 18

Utlåtandet berör följande delar av programmet:

Alternativa sträckningar för sjökabel-/vätgasrörledning MV1b: Sjökabel-/vätgasrörsträckningen börjar vid havsvindkraftsparken och dras i land i Närpesfjärden i Närpes stad. (korrigerat 12.3.2024. Tidigare formulering: Sjökabel-/vätgasrörsträckningen börjar vid havsvindkraftsparken och dras i land i Kaskö stad i Närpesområdet (Närpesfjärden). MVE2: Sjökabel-/vätgasrörsträckningen börjar vid havsvindkraftsparken och dras i land i Storkors fiskehamns område i Korsnäs kommun. MVE3: Sjökabel-/vätgasrörsträckningen börjar vid havsvindkraftsparken och dras i land i Storkors fiskehamns område i Korsnäs kommun. Rutten från vindkraftsparkens område till stranden ligger längre norrut än i alternativ MVE2.

Vi motsätter oss dragning av nya ledningsgator i närheten av fastighet ... (...) och vill att redan befintlig ledningsgata mellan Kaskö och Närpes används ifall dragning genom Närpes blir aktuell. En ny ledningsgata skulle försvåra jord- och skogsbruk på fastigheten och samtidigt påverka natur och djurliv i området. Ytterligare påverkar en ledningsgata landskapsbilden kring vårt hemman markant i och med att den skog som idag ramar in hemmet behöver avverkas. Ifall ny ledningsgata huggs upp är risken för stormskador på skogen med påföljande insektsskador och värdeförluster på virke påtaglig. Möjligheten att uppföra nya bostadshus samt andra byggnader på fastigheten skulle försvinna. Markens värde skulle därmed sjunka radikalt.

Mielipide 19 / Åsikt 19, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

Vi markägare i Närpes stad, Närpnäs by motsätter oss att luftledningar, jordkablar samt eventuell övriga eldragningar genomförs på vår mark och nära bebyggelse med fastboende. Enligt kartan som publicerats på webben ... är dragningen även inom ett vindparksområde samt ett planerat gruvområde. Vi förordar därför projektalternativ SVE0, projektet genomförs inte.

Mielpide 20 / Åsikt 20

Min åsikt SVE0: Projektet genomförs inte. Om projektet ändå genomförs så inga luftledning. Vi har redan för många vindkraftverk. Hela landskapsbilden blir förstörd med ytterligare stora ledningsgator som går genom samhället ibland nära bebyggelse.

Mielpide 21 / Åsikt 21, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

Utlåtande gällande el överföringsalternativen SVE3, SVE4 och SVE5 för Tyrsky, havbaserad vindpark i Bottniska viken, vars landfästen planeras till Korsnäs och Närpes för koppling till stamnätet Toby elstation i Korholm och Åback elstation i Kristinestad.

Vi mötsätter oss den föreslagna linjedragningen SVE3 och den föreslagna linjedragningen SVE5 som genomkorsar Kamb byaområde i Taklax by samt den föreslagna linjedragningen SVE4 som genomkorsar Taklax med följande motiveringar:

1. Enligt de planerar som vi erhållit kommer den föreslagna linjedragningarna SVE3 och SVE5 att placeras mindre än 100 meter från fast bosättning på Kamb byaområde. På området där linjedragningarna är inplanerade bor flera familjer, inklusive en småbarnsfamilj, som vid eventuell implementering av de angivna linjedragningarna kommer att vistas permanent nära kraftledningen i många år framöver.

Vi anser därmed att placeringen av ovanstående linjedragningar riskerar att överskrida den finska strålningscentralen rekommendationer gällande förhinder av långvarig exponering från kraftledningars magnetfält (1). De långvariga effekterna kraftledningarnas magnetfält har enligt den finska strålningscentralen idag inte kunnat helt fastställas, men ett flertal oberoende studier har kunnat visa på en förhöjd risk för barnleukemi hos barn som i sin bostad varit exponerade för förhöjda magnetfältsnivåer från kraftledningar (1), (2). Även fast de långvariga effekterna av magnetfält inte idag har kunnat fastställas, har lågfrekventa magnetfält blivit klassificerade som potentiellt cancerframkallande (grupp 2b) år 2002 av International Agency for Research on Cancer (IARC) (3). De inplanerade linjedragningarna riskerar därmed att ha en direkt negativ inverkan för de boende på området om linjedragningen genomförs.

I nuläget genomkorsas Kamb byaområde redan av två 20kV och en 110kV kraftledning som ägs av andra aktörer. Skulle byaområdet genomkorsas av ännu en helt ny 400kV kraftledning, skulle befintliga bostadshus bli inramade av kraftledningar från flertal riktningar, vilket skulle markant öka risken av förhöjda exponeringsnivåer från magnetfält.

2. De föreslagna linjedragningar SVE3, SVE4 och SVE5 är placerade i nära anslutning till två kulturhistoriskt viktiga områden i Taklax by som finns antecknade som objekt-id 1000039182 och 1000039183 i Museiverkets förnlämningsregister. Vi anser att placeringen av ovanstående linjedragningar riskerar att skada ovanstående områden som enligt Lag om fornminnen (17.6.1963/295) bör beaktas och beskyddas.
3. En implementering av linjedragningarna som berör Taklax och Kamb byaområde, skulle i och med det ökande antalet kraftledningar och där tillhörande landskapsförändringar, potentiell få en negativ inverkan både på bosättningen på området och på områdets framtida dragningskraft som boningsort. De ökande antalet kraftledningar på Kamb byaområde resulterar i att området blir ett nav för olika aktörers kraftledningar som går i olika riktningar vilka i sin tur bryter sönder det befintliga bostadsområdet. De befintliga bostadshusen och bostadstomterna tappar sitt värde och Kamb byaområde skulle riskera att försvinna som boendeort.

4. De föreslagna linjedragningarna SVE3, SVE4 och SVE5 skulle kräva omfattande ledningsgator och därmed en stor mängd avverkning av skog som annars skulle kunna fungera som kolsänka.
5. De föreslagna linjedragningarna SVE3, SVE4 och SVE5 är också i relativt nära anslutning till Hinjärv träsk samt Hinjärv Natura 2000-området som klassas enligt information från Miljöförvaltningens hemsida som en nationellt värdefull fågelsjö och som är en viktig biotop för flera sällsynta arter. I samma sammanställning lyfts områdets varierande skogsmiljö som en av de viktigaste bidragande faktorerna för mångfalden i området (4). De föreslagna linjedragningarna som berör området skulle därmed kunna riskera den biologiska mångfalden och förutsättningarna för att upprätthålla områdets unika karaktär.

2 LIITETTÄ / 2 BILAGOR

KARTTA / KARTA

Mielipide 22 / Åsikt 22

Projektalternativ SVE4 och SVE5

Jag motsätter mig att en 400kV kraftledning skall dras över Bovikssanden, ett för Korsnäs bosättning livsviktigt område för vattenförsörjningen.

Enligt Ely-keskus.fi finns 3 grundvattenområden i Korsnäs som alla har klassificerats viktiga för vattenförsörjningen, dvs. grundvattenområden av klass 1. Delområdena på Bovikssanden förenas till ett område, eftersom området är en sammanhängande hydrogeologisk helhet. Grundvattenområdena i Korsnäs är till typen tunna delar av åsavsnitt eller mycket vattenledande strandavlagringar som har avlagrats på sluttningar av morän- och bergsbackarna. (Avgränsning och klassificering av grundvattenområden i Korsnäs, Kristinestad, Lappajärv och Vasa är färdig 2019 (landskapen i Österbotten).

En 400 kV kraftledning skulle innebära att en 36 - 42 m bred ledningsgata kalhuggs samt dessutom en 10 m zon på vardera sidan där trädbeståndet hålls lågt. Alltså totalt 62 m skulle beröras av kraftledningen. Ledningsgatan skulle delvis dras snett över vattenförsörjningsområdet Bovikssanden och längs med de områdena som förser Bovikssanden med vatten. Ett kalhygge på ca 3000 m x 42 m blir 12 600 m², vilket bidrar till att den speciellt sommartid låga vattennivån skulle bli ännu lägre och därigenom äventyra vattenförsörjningen. Ledningsgatan röjs med 5-8 års intervaller. Träden håller grundvattennivån hög i marken genom kapillärkraften medan man genom att fälla träd sänker grundvattennivån eftersom kapillärkraften försvinner.

Jag motsätter mig helt att det byggs en 400kV ledningsgata genom ett för Korsnäs viktigt område för vattenförsörjningen. Det viktigaste är vattenförsörjningen och hög vattenkvalité för innevånarna. Försiktighetsprincipen måste gälla.

Mielipide 23 / Åsikt 23

Efter att ha tagit del av MKB:n för detta projekt anser jag att förslag SVE2 och SVE4 kommer för nära vårt bostadshus. Vårt bostadshus på ... (se bild längre ner) ligger ca 100 meter från närmaste ledning, dvs allt för nära för oss. Vi anser att vi kommer att påverkas negativt av detta, husfriden störs och skog huggs ner. Samt att under byggandet av en ledningsgata skulle det bli stora olägenheter för oss och det skulle också störa vår rekreation, både under byggnadsfas och efter färdigställande, under resten av tiden vi bor i vårt hus. Vi valde att bosätta oss på denna plats för att vi ville bo nära skogen. NU 10 år senare efter inflytt har vi en vindmöllepark på endast 1,3 km:s avstånd samt att vi står inför att ev få en ledningsgata på bakgården också, det är inte roligt att den natursköna drömtomten vi en gång köpte nu riskerar hamna mitt i en ledning. Vi motsätter oss dessa två förslag och vill att ledningens placering ses över för att inte komma för nära vårt bostadshus.

Mielpide 24 / Åsikt 24

Bakgrund: OX2 Finland Oy planerar den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky i Bottniska viken, Finlands ekonomiskazon, ca 30-49 km från kusten. I vindkraftsparken planeras högst 95 vindkraftverk, där den el som produceras förs i land med sjökablar. I projektet kommer man också att granska möjligheten att producera väte till havs. Detta sammanhänger med vätgasledningar från havet till fastlandet och lagring av vätgas nära stranden.

Anmärkning: Landföringsområdet MVE 1b i Närpes ligger till en del inom ett område dominerat av jord- och skogsbruk. Att dra elöverföringslinjer och kraftledningar från Tyrsky vindkraftpark till fastlandet i Kaskö/Närpes enligt alternativet SVE2: en ca 24 km lång kraftledning för 400 kV byggs från landföringsområdet i Närpes (MVE 1b) till en planerad Åback elstation i Kristinestad eller enligt alternativet SVE3: en ca 94 km kraftledning för 400 kV byggs från landföringsområdet i Närpes (MVE 1b) till Toby elstation i Korsholm innebär att mark- och skogsägare drabbas oskäligt och våra ägor skärs i bitar.

Uppförande av nya kraftledningsgator omöjliggör skogsskötsel på det planerade området och försvårar odling av åkermark på området. Områden som berörs är privatägd jord- och skogsbruksmark.

Enligt planeringsbestämmelser i Österbottens landskapsplan år 2040 och Österbottens pågående landskapsplanering för år 2050 bör förutsättningarna för primärnäringarna jord och skogsbruk tryggas i samband med planering av förbindelsebehov för kraftledningar på minst 110 kV.

Enligt utkastet till Österbottens landskapsplan 2050 har följande beteckningar anvisats i områdena för undersökningskorridorerna för de alternativa energiöverföringsrutterna (MVE1a och MVE1b, MVE2 och MVE3) -----Z----- = Förbindelsebehov för kraftledning. Med utvecklingsprincipbeteckningen anvisas förbindelsebehov för kraftledningar på minst 110 kV. Ledningarnas exakta sträckning bestäms i den mer detaljerade planeringen.- Planeringsbestämmelse: Nuvarande kraftledningsgator bör i första hand användas vid förstärkning och byggande av kraftledningar. I den fortsatta planeringen bör det mest ändamålsenliga alternativet för ledningen utredas, varvid övrig områdesanvändning samt landskaps-, kulturmiljö- och naturvärden beaktas och förutsättningar för primärnäringar tryggas.

Staten, berörda kommuner och vindkraftsbolag kommer att erhålla inkomster från havsbaserad vindkraft då de förverkligas. För närvarande pågår 4 st havsbaserad vindkraftprojekt. Alternativa rutter för kraftledningar har uppgjorts.

Marker styckas upp av alla dessa projekt utan att markägarna erhåller någon skälig ersättning som kompenserar förlusten av användningsrätten till privatägda marker. Lönsamheten inom jordbruket har blivit sämre. Kostnaderna ökar. Vi bedriver aktivt jord- och skogsbruk med årliga investeringar i maskiner, utrustning och olika produkter. Vi står under EU:s satellitövervakning av jordbruket med olika miljökrav. EU planerar även övervakning av skogarna. Markägarna bör ges full ersättning för förlorade inkomster i samband med byggande av kraftledningsgator när havsbaserade vindkraftparker byggs. Vid byggande av vindkraftverk på fastlandet erhåller markägarna arrende för marken och berörda kommuner erhåller fastighetsskatt. Det inhemska jordbruket är även viktigt för Finlands självförsörjningsgrad. OX2 Finland Oy måste beakta primärnäringarna jord- och skogsbruk i Sydösterbotten vid dragande av kraftledningsgator.

Förslag: Det mest ändamålsenliga alternativet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky i Bottniska viken är att sjökabel/vätgasrörledningar från havsvindkraftsparken Tyrsky dras enligt alternativet MVE1a i land på Pohjolan Voimas f.d. industriområde i Kristinestad (Björnö) och en ca 1,2 km lång jordkabel byggs i Kristinestad inom Björnöns hamnområde från landföringsområdet (MVE 1a) till kopplingspunkten Kristinestads elstation. Enligt delgeneralplan för Björnö godkänd 20.12.2010 anvisas i planen hamnområde och område för energiförsörjning. Industri - och hamnområdet är mera lämpligt än jord- och skogsbruksmark som landföringsområde för Tyrsky havsbaserade vindkraftparks kraftledningar och vätgasrör.

Mielpide 25 / Åsikt 25

Vill härmed framföra ett klart och tydligt NEJ till att planerade SVE3 & SVE4 genomförs! Denna ledningsgata skär rakt igenom bosättningar där människor har valt att bosätta sig p.g.a. närheten till naturen och för att leva sina liv i en rogivande miljö. Redan idag är mycket av denna natur förstörd i Närpes med x-antal vindkraftsparker, så man kan absolut inte godkänna att det även skall skövlas skog enda in på gårdsplaner, såsom vår för denna ledningsgata! Denna återstående skog är det enda som idag skyddar oss från att verkligen bor mitt i en vindkraftsindustri.

Börjar bli dags att se till helheten i området nu och inte enbart till enskilda projekt som genomförs!

Mielpide 26 / Åsikt 26, useita allekirjoittaneita, flera undertecknare

Vi undertecknare av denna anmärkning:

Med förfäran har vi tagit del av OX2 Finland Oy:s program för miljökonsekvensbedömning (MKB-PROGRAM) för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och MKB-PROGRAM för el-överföring på fastlandet för den havsbaserade vindkraftsparken Tyrsky och vi protesterar mot planerna. Vi har tillräckligt med vindmöllor på land, vill inte ha dem till havs också!

Till planen hör att bygga 95 vindkraftverk ute till havs med en totalhöjd 270-370 m över havet och töra i land el och eventuellt vätgas med sjökabel och vätgasrör.

Det finns 4 alternativa sträckningar för sjökabel/vätgasrörledningar varav en MVE1b berör vårt område. Enligt förslaget dras den i land i Kaskö stad i Närpes området (Närpesfjärden). I verkligheten är landtingsområdet enligt SVE2 och SVE3 i Närpes och Närpesfjärden enligt MKB:s karta.

Inom det otydliga MKB förslaget MVE1b för el-överföring/vätgas hän vindkraftsparken till fastlandet finns en Strandplan för del av Kaldnäs by B-1905, nr 3 godkänd 05.06.1975 för 50 st villatomter, största delen bebyggda med fritidshus och flera åretruntboende, parker, sim strand, båthus och båthamn. Att här gräva ned sjökabel och eventuellt vätgasrörledning i viken med 80 m:s bredd där vattendjupet är mellan 1–2 m skulle minska och förstöra rekreativvärdet för hela området.

Strandplanen omfattar Finnby området, Närpesfjärden, Sjöllyset, Domören, Skitugrund, halva Granskär och Kaldnäsudden.

Området är planerat för rekreation och som fritidsområde för människors hälsa, trivsel, fritidsfiske, båtutflykter, naturupplevelser och välbefinnande, fina strövområden och vandrings områden. Vi har häckande havsörn i närheten och många häckande sjöfåglar. I början av den föreslagna undersökningskorridoren MVE1b finns Sydbottens skärgård FINIBA området.

Inom undersökningskorridoren MVE1b finns förutom planen också andra halvan av Granskär, Nybondören, Ledören och Högskäret med ca 50 tal fritidshus och även åretruntboende som också blir drabbade av detta.

Godkännes OX2:s anhållan för MVE1 b är det slutet för vårt rekreativ- och fritidsområde.

På landföringsområdet där sjökabeln/vätgasrörledningen är planerad att inkomma fordras 80 m bred ledningsgata samt för elstation ca 300x500m stort landområde. Därtill planeras enl. SVE2 en 400 kilovolt kraftledning från landföringsområdet i Närpes (MVE1b) till den planerade Åback elstation i Kristinestad eller

enl. SVE3 en 400 kilovolt kraftledning från landförlingsområdet i Närpes (MVE1b) till Toby elstation i Korsholm samt enl. SVE4 en 400 kilovolt kraftledning genom Kaldnässkogen från Korsnäs till Kristinestad.

Om något av förslagen SVE2, SVE3 och SVE4 genomförs drabbas flera mark- och skogsägare av att deras ägor skärs i bitar, vilket redan hänt i och med vägbygget av stamväg 67 och 2 st 110 kilovolts ledningar, Söder om vägen.

Vårt förslag är: om vindkraftsparken till havs trots allt byggs, att sjökabel/vätgasrörledningar dras enl. MVE1a till Pohjolan Voimas industriområde och sedan som jordkabel till Kristinestads elstation. Detta är redan ett industriområde och gör minst skada på natur, rekreation, jord- och skogshushållningen samt fiskerinäringen.

Vi undertecknare ANMÄRKER mot OX2:s havsbaserade vindkraftspark Tyrkys planer i Närpes för sjökabel-/vätgasrörledningen MVE1b och kraftledningsplanerna för SVE2, SVE3 och SVE4.

LIITTEET / BILAGOR

Mielipide 27 / Åsikt 27

Vi har tagit del av OX2 Finland Oy:s MKB, både havs- och landsområde. Vi blev mycket förskräckta över deras planer.

Först trodde vi att området berörde Kaskö stad, men vid efterforskning av kartorna för linjedragningar såg vi att landförlingsområdet är Närpesfjärden, Närpes. På flera ställen i texten av MKB står det att landförlingsområdet är Kaskö stad, visserligen blev kungörelsen ändrad den 12.3.2024, men i texten bl.a. sid 110 om Tyrsky projektet och på flera andra ställen i texten står det ännu att landförlingsområdet är Kaskö stad.

Vi har inte hittat någon **ordentlig utredning** över det verkliga föreslagna landförlingsområdet Närpesfjärden, Närpes. Bl.a. rinner en bäck ut från Långösundet, som är fiskyngels lekplats.

Inom korridor dragningen **MVE1b** och det föreslagna landförlingsstället finns en strandplan för **del av Kaldnäs by B-1905 nr 3 godkänd 05.06.1975** för 50 st villatomter, de flesta bebyggda med fritidshus, bastur och åretruntboende samt flera osålda strandtomter. Detta område omnämns endast flyktigt i MKB planen.

Vi äger själva fritidshus, bastu och flera osålda strandtomter inom strandplanen.

Kommer landförlingsområdet att bli det föreslagna Närpesfjärden, Närpes minskar värdet enormt på fritidstomterna och fritidshusen. De blir troligen osålda, för vem köper en tomt med vätgasrörledningar och ev. vätgasanläggning på land som närmaste granne!

Därtill är vattendjupet i fjärden så lågt och att här börja gräva ned elkablar och vätgasrörledningar i fjärden förstör hela området och det blir slut på fritids- och rekreationsområdet, fisket och fågellivet.

Vi är också skogsägare och vi får även vår skog förstörd av de föreslagna el-gatorna. Samma människor blir dubbelt drabbade!

Det enda vettiga som vi ser det och om det nödvändigtvis skall byggas en havsvindspark till havs är att: **sjökabel och vätgasrörledningar dras till Pohjolan Voimas industriområde (enl. MVE1a) och sedan som jordkabel till Kristinestads elstation.** Pohjolan Voima är redan ett industriområde och det skulle göra minst skada på natur, rekreation, jord- och skogshushållningen och fiskerinäringen.

lisäys / tillägg

Vid läsning av OX2s MKB dokument framkommer en del oklarheter och felaktigheter.

Sjökabel och vätgassträckningen MVE1b kommer i land i Närpes, men enligt MKB dokumentet är landförlingsområdet i Kaskö stad, trots att kartorna visar att landförlingskorridoren endast snuddar vid några öar öster om Kaskö fastland.

Närpes stadsstyrelse behandlade den 5.3.2024 ärendet enligt dessa felaktiga uppgifter. Den 12.3. rättades texten i MKB till Närpes.

I det planerade landförlingsområdet för SVE2 och SVE3 finns en gammal stranddetaljplan **för del av Kaldnäs by B-1905, nr 3 godkänd 05.06.1975** för fritidsbebyggelse och rekreationsområde, vilket det inte står något mera närmare om i MKB. Området är planerat för ca 50 fritidsbostäder och de flesta redan byggda. Vattenområdet Närpes fjärden har stor betydelse för fritidsbostädernas rekreation, fiske och båtutflykter.

Från landförlingsplatsen fortsätter el-överföringen via kraftledningen SVE2 mot Kristinestad och passerar i Stobacka **Frank Mangs Center** på ett avstånd av uppskattningsvis 150 m.

Frank Mangs Center är en kursgård uppbyggd på evangelisten Frank Mangs barndomshem. På gården arrangeras fester, teater, föreläsningar och seminarier. Det finns en matsal för 110 personer och samlingsal med en läktare för 400 personer. Ett litet kapell används för kyrkliga förrättningar. På Mangsgården finns också övernattningsmöjligheter. Gården anknyter också till **Sankt Olovs Pilgrimsvandringsled**, som börjar i Sideby och slutar vid Nidarosdomen, Trondheim, Norge.

Mangsgården noteras inte i MKB:s utredning, däremot en fotbollsplan i Pjelax på mer än en km avstånd från den tilltänkta kraftledningen.

I MKB nämns en mosse som heter Änkmossen och har enligt MKB felaktigt placerats i Kaskö stad. Den finns i verkligheten i Pjelax öster om riksväg 8.

Mielipide 28 / Åsikt 28

Kungörelsen har korrigerats den 12 mars 2024 efter att man tidigare felaktigt uppgett att sjökabel-/vätgasrörsträckningen för ett av alternativen (MVE1b) enligt planen ska dras i land i Kaskö stad i stället för i Närpes stad, vilket framgår av kartorna. Borde inte invånarna i Närpes ges skälig tid (enligt MKB-lagen 30 dagar) att framföra sina åsikter om MKB-programmen efter att de först den 12 mars 2024 i kungörelsen informerats om att deras kommun på ett så konkret sätt berörs av havsvindkraftsparken? Också på flera ställen i bedömningsprogrammet för havsvindkraftsparken omnämns Kaskö som landförlingsplats för alternativ MVE1b. Jag ställer mig frågande till om man kan utföra en ändamålsenlig och korrekt miljökonsekvensbedömning, om man så uppenbart inte känner till vilket geografiskt område det handlar om.

Vid en första anblick syns också stora luckor i beskrivningen av just det här området i de båda MKB-programmen. I alla fall för en lekman verkar det som att de båda programmen för miljökonsekvensbedömning brister stort i både omfattning och exakthet, åtminstone i fråga om det område som påverkas av alternativ MVE1b och dess elöverföring. Min åsikt är att ett redan befintligt industriområde kunde vara en bättre landförlingsplats för sjökabel-/vätgasrörsträckningen än ett område där projektet uteslutande kommer att få negativa konsekvenser för befintliga naturvärden och invånarnas möjligheter till näring och rekreation. De kommuner på fastlandet som kommer att påverkas av Tyrsky är också några av de vindkraftstättaste i Finland och man kan fråga sig om det inte börjar räcka med vindkraft där nu.

Det vore önskvärt att det i något skede också tas hänsyn till vindkraftens negativa effekter på ortsbefolkningens möjligheter till välmående, näringsfrihet (bl.a. fiske och skogsbruk) och rekreation. Enligt

grundlagen är det trots allt det allmännas skyldighet att främja befolkningens hälsa, verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och se till att de övriga grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses.

Mielpide 29 / Åsikt 29

Företaget OX2 Finland Oy planerar en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in från nordvästra delen och gå genom hela Tjock by till den planerade inmatningsstationen i Åback.

För mig som markägare innebär kraftledningen att arronderingen av mina åkerskiften skulle försämrats betydligt. Jag har under de senaste åren lagt ner mycket arbete och pengar i att förbättra mina åkrar som nu skulle delvis gå till spillo. Eftersom jag är eko-odlare blir det speciellt besvärligt med stolparna de leder till ogräshärdar som sprider ogräsfrön över åkerskiftena.

Min skogsmark är växtlig och ellinjen skulle medföra stora tillväxtluster och splittring av sammanhängande skogsområden.

Jaktstugan på lägenheten ... med därtill hörande simstrand hamnar i zonen för ellinjen vilket medför att rekreativsvärdet minskar avsevärt.

Jag anser att alternativ SVE1 skulle vara det bästa med avseende på mina förutsättningar att i fortsättningen bedriva ett effektivt jord- och skogsbruk.

Jag motsätter mig alternativen SVE2 och SVE4 eftersom de skulle inskränka på mina rättigheter som markägare.

Mielpide 30 / Åsikt 30

Elöverföringen för det planerade vindkraftsområdet Tyrski.

Projektalternativ SVE4 och SVE5

Jag motsätter mig att en 400kV kraftledning skall dras över ett för Korsnäs bosättning livsviktigt område för vattenförsörjningen.

Enligt Ely-keskus finns 3 grundvattenområden i Korsnäs som alla har klassificerats viktiga för vattenförsörjningen, dvs. grundvattenområden av klass 1. Delområdena på Bovikssanden förenas till ett område, eftersom området är en sammanhängande hydrogeologisk helhet.

En 400 kV kraftledning skulle innebära att en 36 - 42 m bred ledningsgata kalhuggs samt dessutom en 10 m zon på vardera sidan där trädbeståndet hålls lågt. Alltså totalt 62 m berörs av kraftledningen.

Ledningsgatan skulle delvis dras snett över vattenförsörjningsområdet Bovikssanden och längs med de områden som förser Bovikssanden med vatten. Ett kalhygge på 3000 m x 42 m blir 12 6000 m² =12,6 ha, vilket bidrar till att den speciellt sommartid låga vattennivån skulle bli ännu lägre och därigenom äventyra vattenförsörjningen. Vid torra somrar är vattennivån låg. Ledningsgatan röjs med 5-8 års intervaller. Träden håller grundvattennivån hög i marken genom kapillärkraften medan man genom att fälla träd sänker grundvattennivån eftersom kapillärkraften försvinner.

Jag motsätter mig att en 400kV kraftledning skall dras över ett för Korsnäs bosättning livsviktigt område för vattenförsörjningen. Det är viktigt med en god vattenförsörjning, minst lika viktig som en planeringsbar produktion av elektricitet.

Försiktighetsprincipen måste gälla.

Mielpide 31 / Åsikt 31

Vindkraftområdet bör inte förverkligas nu pga:

- Miljökonsekvensbedömningen är en detaljrik beskrivning av förhållandena där ni vill bygga Tyrski.
- De höga vindkraftverken kommer att dominera stora delar av kustlandskapet i Närpes och Korsnäs.
- Vi behöver inte mera vindkraft, i stora delar av Bottniskavikens kustland är den redan utbyggd eller i långt framskridet tillstånd. Vindkraftverken förstör vår livsmiljö.
- Vår vackra havsmiljö får inte förstöras.
- Vindkraften behövs inte därför att:

a) Den alstrar inte planeringsbar elenergi och stör den planerbara energi vi har.

b) Den är inte miljövänlig, den stör fiskar och fiskare, vindkraftverken innehåller många gifter bl.a bisfenol A och mängder PFAS-ämnen mm. som nöts ner i havet och därmed påverkar plankton och havslevande varelser och slutligen människan, en stor mängd olja finns i tornen.

c) Kustbefolkningen och fritidsfolket har under lång tid utfört små grävningsarbeten i strandkanten under en kort tid på våren eller senhösten för att inte nämnvärt störa livsmiljön i havet. Nu plötsligt är det möjligt att gräva upp en stor del av Bottenhavet och fylla det med cement och höga vindkraftverk i miljövänlighetens namn?

Vi har inget val, vi är tvungna att skänka vår vackra kust och natur till någon... Kolonisering?

Vem denna eller dessa är kommer att variera, vindkraftsområden köps och säljs på världsmarknaden.

Debatten och därmed sakkunskapen är minimal i den livsviktiga energifrågan i våra statliga medier. Jag tror att Finland har kunniga människor inom naturvetenskap och alla energiområden. Samhället behöver stabil och planeringsbar energi för att t.ex småföretagare som bygger upp en egen arbetsplats skall våga satsa. Nu kan elpriset variera mellan 236 cent/kWh till minus 50 cent/kWh. Arbetslösheten ökar! Vindkraftsindustrins administratörer och politiska beslutsfattare på lokala planet berättar gärna om nya arbetsplatser. Vad kostar dessa arbetsplatser samhället (skattebetalarna) och den lokala livsmiljön? Är det säkert att den skatt de genererar ens stannar i vårt land? Småföretagare tär inte på samhällets resurser och hen ger ev. flera människor arbete och bidrar till det lokala samhället.

Planering av volatil vindkraft, solenergi, planeringsbar kärnkraft och väbeprövad vattenkraft bör diskuteras öppet i våra statliga medier av kunniga personer inom de olika energiområden och deras åsikter måste också få debatteras och granskas av en intresserad och inte helt okunnig allmänhet. Idag är det närmast tabu att diskutera vindkraft om man är av annan åsikt än administratörerna mm. Då stämplas man som okunnig om den kommunala ekonomin och är dessutom klimatförnekare.

Jag tror inte att det globala klimatet förbättras av att vi förstör vår livsmiljö för en lång tid framöver. Vi vet inte vem som är ägare till vindkraftverken om 30-40 år. Var finns de ansvariga?

Jag tror att våra beslutsfattare (administratörer och politiker) är hjärntvättade av duktiga lobbare med penningstarka grupper eller personer i bakgrunden. Våra administratörer och beslutsfattare är utan eget ansvar och saknar ev. helhetssyn och intresse för hur besluten påverkar ett lokalsamhälle.

- Visst vill vi ersätta fossil energi med fossilfri planeringsbar energi, som inte förstör stora delar av lokalsamhället och gör det svårt för invånarna att planera för framtiden. Men planeringsbar energi behöver inte omvandla ett helt samhälle till en industritomt med varningsskyltar på stora områden.
- Det är bråttom att bygga ut vindkraften, får vi ofta höra. Situationen nu är inte bra, men det finns ingen quick fix. Vi vet att det räcker minst 10 år att ta oss ur den fälla vi sitter i, oberoende om vi satsar på mer volatil vindkraft eller planeringsbar kärnkraft.

Låt oss satsa rätt och ta ansvar för vårt lands utveckling. Låt inte framtida generationer stå för våra misstag i energifrågan. Följ med utvecklingen, idag går många vindkraftsområden i konkurs i många länder! Undersök orsaken!

Mielpide 32 / Åsikt 32

Motsätter mig totalt en kraftledning över kalax by Möjligtvis jord kabel

Mielpide 33 / Åsikt 33

Åsikt. Angående SVE 3 kraftledning Tycker det är idiotiskt att bygga kraftledning i luften Varför inte sjö vägen istället ända till vasa Eller med nu tidens teknik gräva ner kabeln i marken Är totalt emot detta projekt Satsa pengarna på ett riktigt kärnkraft verk istället för detta hyckleri Hoppas på så många besvär som möjligt

lisäys / tillägg

Anmärkning angående ellinje närpes Toby att bäst att lägga ner hela projektet Finns havs fågel bon mm efter hela västra närpes

LIITE / BILAGA

Mielpide 34 / Åsikt 34

Företaget OX2 Finland Oy planerat en elöverföringslinje, enligt alternativen SVE2 och SVE4, som skulle sträcka sig genom Tjock by. Den skulle komma in från nordvästra delen och gå genom hela Tjock by till den planerade inmatningsstationen i Åback.

Jag motsätter mig att elöverföringslinjen skulle gå över min skogsmark eftersom det skulle splittra mina skogsegendomar. Dessutom skulle mycket växtliga skogsarealer med god kolbindning gå förlorade.

För mig som markägare innebär kraftledningen att arronderingen av mina åkerskiften skulle försämrats betydligt. Jag har under senaste åren lagt ner mycket arbete och pengar i att förbättra min åker som nu delvis skulle gå till spillo.

Jag anser att alternativ SVE1 skulle vara det bästa med avseende på mina förutsättningar att i fortsättningen bedriva ett effektiv jord- och skogsbruk.

Jag motsätter mig alternativen SVE2 och SVE4 eftersom de skulle inskränka på mina rättigheter som markägare.